

Museum Catharijne Convent

Museum
Catharijne
Convent

Jaarverslag
2022

Inhoud

1. Missie en visie

Missie	3
Visie	3
Kernwaarden	3
Voorwoord	5
Raad van toezicht	8

2. Publiek en programma

Van God los? De onstuimige jaren zestig	11
Mystiek Moluks	12
Ray	14
Paus Adrianus VI, wereldleider uit Utrecht	14
CareFull	14
Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop	16
Sint-Maarten	19
Huis van Sinterklaas	19
De mooiste kerststal van Nederland	20
Het Grootste Museum van Nederland	22
Verrijking	22
Educatieve activiteiten	22
Publieksbereik	29

3. Collectie en kennis

Inleiding	33
Aanwinsten	33
Hedendaagse kunst	34
Beheer & Behoud	34
Erfgoed in kerken en kloosters	37

Internationale kerken	38
Onderzoek en valorisatie	40
Internationaal belang	40
Talentontwikkeling	41

4. Verbouwing en herinrichting

5. Organisatie en financiën

Organisatie	47
Museumcomplex	50
Financiën	55
Vereniging Vrienden, Fonds Museum	
Catharijneconvent en begunstigers	55
2023 en verder	58
Verkorte jaarrekening Museum	
Catharijneconvent	60
Verkorte jaarrekening Fonds Museum	
Catharijneconvent	76
Verkorte jaarrekening Vereniging	
Vrienden van het Catharijneconvent	86

6. Publicaties

7. Bijlagen

Colofon

1. Missie en visie

Missie

Museum Catharijneconvent onderzoekt en belicht de esthetische, culturele en historische waarden van de kunst en het erfgoed van het christendom in Nederland. Het museum doet dit vanuit de overtuiging dat dit van waarde is voor iedereen en werkt in samenspraak met partners en publiek. Zo kan het verhalen vertellen die meerstemmig zijn en een open blik stimuleren. Door mensen te raken en in beweging te zetten wil het museum bijdragen aan een begripvolle samenleving.

Visie

Het christendom heeft een rijke geschiedenis. De hoeveelheid christelijke kunst en erfgoed, materieel en immaterieel, is dan ook groot. Doordat het christendom ook van oudsher erg divers is, kent dit erfgoed bovendien een grote verscheidenheid. Het vertelt ons niet alleen iets over het verleden, maar geeft ook inzicht in wie wij zijn, wat ons bindt en wat we belangrijk vinden. Het weerspiegelt normen en waarden, tradities en rituelen. Maar ook universeel menselijke thema's als hoop en liefde zijn belangrijke onderwerpen. Het erfgoed van het christendom is dan ook van blijvende betekenis voor alle Nederlanders. Het geeft inzicht in de wortels en identiteit van onze samenleving. Bij het grote publiek neemt de kennis over het christendom en religie in het algemeen snel af. Mensen gaan minder naar de kerk, en in opvoeding en onderwijs speelt religie een kleinere rol dan vroeger. Ook kent het christendom in Nederland steeds meer verschillende uitings- en belevingsvormen als gevolg van migratie en de opkomst van meer persoonlijke manieren van geloofsbeleving.

Door al deze veranderingen neemt de 'religieuze geletterdheid' af – de vaardigheid om christelijke kunst en erfgoed te kunnen 'lezen'. En daarmee verdwijnt het vermogen om te begrijpen welke betekenis het christendom ook vandaag nog heeft. Museum Catharijneconvent zet zich daarom in voor het beheer en behoud van christelijk kunst en erfgoed en wil kennis daarover verzamelen, ontwikkelen, delen en doorgeven. Binnen én buiten de muren van het museum. Dat is niet alleen een belangrijke, maar ook een urgente taak.

Museum Catharijneconvent gelooft in de kracht die institutioneel en persoonlijk geloof kan hebben. Het verbindt en verdeelt, stuurt en ontregelt, troost en doet pijn. Religie is complex en wordt in onze gehaaste samenleving vaak onvoldoende begrepen. Museum Catharijneconvent wil een plek zijn waar iedereen zich thuis voelt en uitgebreid stil kan staan bij voorwerpen en verhalen die aanleiding kunnen zijn voor verdieping en reflectie. Onze collectie, die een christelijke oorsprong heeft, is de basis voor alle activiteiten. En dat blijft zo. Maar onze horizon is breder dan alleen het christendom. In het museum is ruimte om na te denken over de rol die religie heeft gehad en nog altijd heeft, zowel in de samenleving als in het persoonlijk leven.

Kernwaarden

Naast de missie en visie heeft het museum twee kernwaarden.

- openheid: het museum is een open plek, waar de bezoeker zichzelf kan zijn en waarin ruimte is voor meerstemmigheid;
- aandacht: voor een zorgvuldige omgang met verleden, heden en dat wat mensen op persoonlijk vlak beweegt.

Voorwoord

De tentoonstellingen die we in 2022 presenteerden boden bijna 125.000 bezoekers, van jong tot ouder, herkenning, nieuwe inzichten, verwondering en verrassing. Maar we doen meer dan dat. We beheren en behouden het waardevolle erfgoed van het christendom in Nederland zodat ook de generaties na ons begrijpen hoezeer het christendom en religie in het algemeen onze samenleving beïnvloeden. En niet in de laatste plaats werken onze erfgoed specialisten het hele jaar door om ook het waardevolle erfgoed *in situ* voor de toekomst te behouden. Bij het schrijven van deze terugblik op het jaar 2022 bleek het woord 'generaties' een rode draad.

In de tentoonstelling *Van God Los?* stond de veranderende relatie tussen kerk en maatschappij in de onstuimige jaren zestig centraal. Daarmee lieten we ook een generatie aan het woord die deze veranderingen, en nog vele andere, bewust meemaakte. We leerden deze generatie zo nog beter kennen, en andersom bood de tentoonstelling bezoekers zeer veel herkenning. Een veel gehoorde reactie van de jongere bezoekers was dat ze door de tentoonstelling beter begrepen waar de denkbeelden van hun ouders of grootouders vandaan kwamen.

Muziek, heel veel muziek, was er in het museum te horen tijdens de tentoonstelling *Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop*. Met deze tentoonstelling, de eerste in Nederland geheel gewijd aan dit onderwerp, vertelden we het verhaal over gospel, dat voor alle generaties altijd zeer betekenisvol gebleven is. Van het ontstaan in de periode van slavernij, toen tot slaaf gemaakte mensen hun eigen situatie verbonden met het christelijke verhaal van redding en bevrijding, tot aan de hedendaagse strijd voor gelijkwaardigheid in de Black Lives Matter beweging. En als de tentoonstelling ons iets heeft

geleerd, is dat de kracht van gospel doorgegeven zal worden aan generaties ver na de onze.

Het belang van onze collectie voor jongere generaties bleek wel uit het grote aantal kinderen dat in 2022 een bezoek bracht aan een van de locaties van ons landelijke educatieve samenwerkingsproject *Feest!* In totaal bereikten we samen met onze partners ruim 190.000 kinderen. Zij kwamen met hun klas of met hun ouders of verzorgers. Met een klein verschil is daarmee het record uit 2019 verbroken!

We sloten 2022 spectaculair af met de volledig gerestaureerde Napolitaanse kerststal, die we met trots en op vernieuwende wijze presenteerden in de Sint-Catharinakathedraal. 30.000 bezoekers brachten in de laatste twee weken van 2022 een bezoek aan *De mooiste kerststal van Nederland* (inclusief 2023 waren dat er maar liefst 50.000). Een geweldig succes en de start van een prachtige nieuwe Utrechtse traditie voor huidige en komende generaties.

En natuurlijk deden we in 2022 nog veel meer. In dit jaarverslag leest u er alles over. Vanzelfsprekend geven we ook een update over de verbouwingsplannen van het museum. Plannen die gaan leiden tot een prachtig, toekomstbestendig en duurzaam Museum Catharijneconvent. Een passende plek voor ons kostbare erfgoed en onze bezoekers.

Tot en met 25 januari 2022 was het museum gesloten voor publiek, conform de landelijke Covid-maatregelen. Het jaar startte daarna voorzichtig op als het gaat om bezoekersaantallen. Duidelijk was, en dit geldt voor de gehele museumsector, dat bezoekers het museum weer moesten weten te vinden. Ondanks en juist ook vanwege de aarzelende start zijn we zeer trots op het aantal

bezoekers dat we uiteindelijk binnen maar zeker ook buiten de muren van het museum mochten ontvangen.

Alles wat wij in 2022 hebben gerealiseerd is mogelijk gemaakt met steun van het ministerie van OCW, de Vriendenloterij, de Van Baaren Stichting, Fonds Museum Catharijneconvent, De Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent en de vele andere fondsen en begunstigers. Het museum is hier zeer dankbaar voor. Het tonen van de verbeeldende en verhalende kracht van ons erfgoed, de grote schoonheid en de vele betekenissen die dit in zicht draagt, is waar Museum Catharijneconvent zich in 2022 opnieuw voor heeft ingezet. Voor vandaag de dag, maar zeker ook om door te geven aan de volgende generaties.

Ik wens u veel leesplezier!

Marieke van Schijndel

Directeur Museum Catharijneconvent

Kindje bij De mooiste kerststal van Nederland | Foto Femke Lockefefer

Raad van toezicht

Het jaar 2022 was voor Museum Catharijneconvent een jaar van herstel en van vooruitkijken. Herstellen moest het museum van de moeilijke jaren tijdens de coronapandemie. De raad constateert dat het museum hier ongeschonden uit is gekomen. De organisatie kent een goed fundament waardoor het weer op volle kracht opereren goed heeft uitgepakt. Museum Catharijneconvent heeft de onmisbare functie als publieks- en kenniscentrum voor de kunst en cultuur van het christendom in Nederland behouden én versterkt. Het slaagde daarin dankzij een gevarieerde en diverse programmering voor jong en ouder, vernieuwend onderzoek en zorg voor het belangrijke erfgoed *in situ*. In het bijzonder staat de raad hier graag stil bij de programmering voor onderwijs en families. Het maatschappelijk belang van het museum voor kinderen en scholieren mag niet onderschat worden. En met ingang van 2022 heeft het museum met de Napolitaanse kerststal een topstuk in handen dat nieuwe generaties aan het museum zal binden.

Ook was 2022 het jaar van vooruitkijken. De aanstaande verbouwing van het museum is een prominent agendapunt. De raad deelt het enthousiasme van het museum en alle andere betrokkenen voor de keuze van KAAAN Architecten en de visie van dit bureau op de verbouwing van het museum. Daarmee zijn de verbouwingsplannen een nieuwe fase ingegaan, waarin alle wensen en ideeën en de uitwerking hiervan steeds concreter worden.

In 2022 is de raad van toezicht viermaal bijeengekomen. Naast de hierboven al genoemde zaken heeft de raad in 2022 onder andere gesproken over de programmering, organisatorische ontwikkelingen, risicomangement en cybersecurity, governance (waaronder de jaarlijkse evaluatie van het eigen functioneren), huisvesting en het functioneren van de directeur-bestuurder. Vanwege het behalen van het maximaal aantal zittingstermijnen heeft prof. dr. Jos Koldewij afscheid genomen van de raad van toezicht.

De raad dankt hem zeer voor zijn jarenlange inzet voor het museum. Verheugd is de raad dat per maart 2022 prof. dr. Sophie van Bijsterveld de raad van toezicht heeft versterkt. In juni 2022 is voorzitter Kees Beuving benoemd voor een tweede termijn van vier jaar.

Buiten de vergaderingen is er goed contact tussen de leden van de raad en het museum. Yvonne de Haan en Guido Dierick voeren op reguliere basis voorbereidende gesprekken over de financiën. Laatstgenoemde staat namens de raad in contact met de ondernemingsraad van het museum. Kees Beuving heeft als voorzitter frequent contact met de directeur en is aanwezig bij de halfjaarlijkse vergaderingen tussen het museum en de collectiestichtingen.

Kortom, de raad kijkt terug op een prachtig jaar voor Museum Catharijneconvent en allen die het museum en natuurlijk de kunst en cultuur van het christendom in Nederland een warm hart toedragen. Wat betreft de bezoekersaantallen kwam het jaar – vanwege bekende redenen – wat weifelend op gang. Dankzij een gevarieerde en dit jaar ook muzikale programmering, met als afsluiter de vakkundig gerestaureerde en spectaculair gepresenteerde Napolitaanse kerststal, heeft het museum een goed resultaat bereikt. De raad dankt de bevlogen staf en directie van Museum Catharijneconvent voor de grote inzet in 2022. De raad realiseert zich ook dat het museum niet kan opereren zonder de financiële middelen van het ministerie van OCW. Ook namens de raad van toezicht daarom een woord van dank hiervoor. Datzelfde geldt uiteraard voor alle andere fondsen, Donateurs, Vrienden, vrijwilligers en andere betrokkenen die het museum steunen. Dankzij u kan het museum de betekenis van het erfgoed van het christendom in Nederland blijven onderzoeken, beheren en ontsluiten.

Namens de raad van toezicht,

Kees Beuving (voorzitter)

2. Publiek en programma

Ook in 2022 werkten we met hart en ziel aan onze tentoonstellingen. Omdat ze bepalend zijn voor het publieksbereik, zijn en blijven ze de voornaamste publieksactiviteit van Museum Catharijneconvent. Het museum programmeert meerdere grote tentoonstellingen per jaar. Sinds enkele jaren belichten we daarnaast met onze kleinere focus-presentaties objecten en/of onderwerpen die een grote actualiteit hebben, of treffende voorbeelden zijn van de inhoudelijke koers van het museum.

Van God los? De onstuimige jaren zestig

The times they are a changin... Dit lied van Bob Dylan was het motto van de brede cultuurhistorische tentoonstelling *Van God Los? De onstuimige jaren zestig* (18 februari t/m 28 augustus 2022). Hierin werden aan de hand van fotografie, kunst, radio- en tv-fragmenten en muziek de grote religieuze veranderingen van de jaren zestig over het voetlicht gebracht.

In 1960 behoorde Nederland nog tot de meest christelijke landen van Europa, maar nergens ging de leegloop van de kerken vervolgens zo snel. Maar wie denkt dat religie in dit onstuimige decennium met een sneltreinvaart uit Nederland verdween zit ernaast. De jaren zestig waren ook de tijd van invloedrijke tv-dominees, religieuze bestsellers, beatmissen, zenboeddhisme, opzweepende evangelische bijeenkomsten en experimentele kerkbouw. Zelfs provo gebruikte christelijke taal en

ook de reformatorische zuil kwam in deze periode op. Nederland was in de jaren zestig veel religieuzer dan vaak wordt gedacht! Dit inzicht was onder andere de inbreng van een van de geconsulteerde experts, hoogleraar Geert Buelens (UU). Ook een andere deskundige, Joost de Wal, wees op de religieuze invloeden op de progressief bekend staande beweging provo.

De tentoonstelling had als doel de bezoeker nieuwe inzichten te bieden en nodigde uit tot reflectie op de huidige tijd. Dat dit lukte bleek onder andere uit de column van Stephan Sanders voor *NRC Handelsblad* waarin hij naar aanleiding van de expositie schreef over het 'godloze gat' dat na de jaren zestig was ontstaan.

Van God los? was de eerste tentoonstelling ooit over de grote religieuze veranderingen van de jaren zestig. Extra bijzonder was dat het de laatste was die Van Oord-conservator Tanja Kootte maakte voor haar pensioen. Een prachtige tentoonstelling om een lange carrière mee af te sluiten.

Met bijna 40.000 bezoekers is het gewenste aantal bezoekers gehaald. De tentoonstelling kreeg een publiekswaardering van een 8. *Van God los?* was niet mogelijk geweest zonder de genereuze financiering van de VriendenLoterij, de Van Baaren Stichting, het Prins Bernhard Cultuurfonds, K.F. Hein Fonds en Fonds Museum Catharijneconvent. De meubelfabrikanten Pastoe en Spectrum droegen bovendien bij door het uitlenen van jaren zestig designmeubelen.

Uitgebreid randprogramma

Van God los? had een uitgebreid randprogramma. De programma's i.s.m. het Literatuurhuis Utrecht (nu ILFU) met bekende auteurs als Oek de Jong en Freek de Jonge liepen zeer goed. In het voorjaar organiseerde het museum in samenwerking met journaliste Katja Kreukels en TivoliVredenburg de uitverkochte talkshow *Onze vader was priester*, voor en over kinderen van uitgetreden priesters. Ook ontwikkelde het museum een speciale podcastserie. Hierin kwamen zowel 'gewone' mensen als hoofdrolspelers aan het woord over de religieuze veranderingen van de jaren zestig. De podcasts zijn gedurende de tentoonstelling ca. 7000 keer gedownload.

Catharijn Classique 2022

In 2022 organiseerden de Vrienden van Museum Catharijneconvent voor de tiende keer de betoverende concertserie Catharijn Classique, geprogrammeerd door Barend Tobé. Net als in het jaar ervoor vonden de concerten plaats in de Sint-Catharinakathedraal. Alle muziek had een link met verandering en vernieuwing, passend bij de tentoonstelling *Van God los?*.

Mystiek Moluks

Ongewenst door de koloniale kerk op de Molukken, maar tot op de dag van vandaag gekoesterd. In de focuspresentatie *Mystiek Moluks. Ontmoet de piring natzar* (23 september 2021 t/m 8 mei 2022) belichtte Museum Catharijneconvent een uiterst intiem religieus fenomeen: de piring natzar. Deze offerschaal speelt een belangrijke rol binnen de protestants-christelijke Molukse traditie. Het gebruik is een samensmelting van christelijke en voorchristelijke tradities. Het sacrale maar ook bediscussieerde object is daarmee een prachtig voorbeeld van de diversiteit van het christendom in Nederland.

Museum Catharijneconvent maakte *Mystiek Moluks* in samenwerking met een groot aantal Molukkers. Zo waren er uitgebreide bijeenkomsten met de klankbordgroep van het Institute for Intercontextual Theology (voorheen Moluks Theologisch Seminarie) in Apeldoorn en sprak het projectteam met leden van de Molukse Evangelische Kerk, een aantal Pinkstergemeenten en overige ervaringsdeskundigen. Ook journalist en schrijver Sylvia Pessireron was bij de presentatie betrokken.

Vanwege het intieme en sterk religieuze karakter van de piring natzar zou het tentoonstellen van de offerschaal bij een deel van de Molukse gemeenschap gevoelig kunnen liggen. Juist deze gevoeligheden werden in overleg met de klankbordgroep zichtbaar gemaakt in de tentoonstelling. De klankbordgroep roemde de vertrouwelijke sfeer waarin alles is besproken.

Mystiek Moluks was de eerste presentatie van conservator internationale en migrantenkerken Madelon Grant. Zij is aangesteld vanwege de intensieve samenwerking tussen Samen Kerk in Nederland (SKIN) en Museum Catharijneconvent. Deze focuspresentatie was voor het museum van groot belang. We leerden veel over de samenwerking met voor het museum nieuwe erfgoedgemeenschappen en het creëren van nieuwe netwerken. De getoonde piring natzar is in langdurig bruikleen gegeven aan het museum en is onderdeel van de vernieuwde vaste collectiepresentatie.

Mystiek Moluks had niet gemaakt kunnen worden zonder de steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie en de Van Baaren Stichting. Wij danken hen hartelijk voor deze onmisbare bijdragen.

Ray

Van 19 maart tot en met 22 mei 2022 was in de Sint-Catharinakathedraal de installatie *Ray* te zien van kunstenaar Vibeke Mascini (1989). De installatie bestond uit een sculptuur die met een enkele lichtstraal de ruimte doorsneed. De batterij die het licht genereerde, was opgeladen met elektriciteit die, met goedkeuring van nabestaanden, afkomstig was van de overvloedige warmte die in een crematorium wordt geproduceerd. Het project was een samenwerking tussen het museum, BAK en de Sint-Catharinakathedraal.

De architectuur, het licht en de sacrale ruimte van de Sint-Catharinakathedraal stonden in een bijzondere relatie tot de installatie van Mascini. Zij ontwierp *Ray* speciaal voor deze plek en in opdracht van BAK. In de paastijd kreeg het kunstwerk bovendien een speciale betekenis in relatie tot het verhaal van de verrijzenis van Christus. *Ray* was de eerste eigentijdse kunstpresentatie die Museum Catharineconvent organiseerde in de Sint-Catharinakathedraal. De presentatie werd onder andere in *de Volkskrant* prachtig besproken.

Paus Adrianus VI, wereldleider uit Utrecht

Van donderdag 2 juni tot en met zondag 13 november 2022 stond de focuspresentatie *Paus Adrianus VI, wereldleider uit Utrecht* geprogrammeerd. Aanleiding was het 900-jarig bestaan van de stad Utrecht en het feit dat het in 2022-2023 500 jaar geleden is dat de enige Nederlandse paus, de Utrechter Adrianus VI, hoofd van de katholieke kerk in Rome was.

De presentatie concentreerde zich op de periode waarin Adrianus daadwerkelijk paus was (1522-1523) en toonde het spanningsveld waarin hij terecht kwam. De katholieke kerk beleefde een grote crisis:

de Reformatie. Een moeilijkere tijd om paus te worden, was er niet. Adrianus wist hoe slecht het ging met de kerk, erkende misstanden publiekelijk, en ging over tot actie.

Paus Adrianus kreeg veel media-aandacht en werd enthousiast door het publiek ontvangen.. De presentatie had een duidelijk Utrechts profiel, denk aan het tonen van het schilderij van de Utrechtse schilder Jan van Scorel of de indrukwekkende pauselijke bul die Adrianus in 1522 naar het Domkapittel van Utrecht stuurde. Er is samengewerkt met het Utrechtse Paushuize en diverse bruiklenen waren afkomstig uit het Utrechts archief en het Centraal Museum. Het was de eerste presentatie van junior-conservator middeleeuwen Christiaan Veldman. Deze talentontwikkelingsplek in Museum Catharijneconvent is mede mogelijk gemaakt door meerjarige bijdragen van de Stichting Elise Mathilde Fonds en de Van Baaren Stichting.

CareFull

Museum Catharijneconvent was van 10 september tot en met 30 oktober 2022 een van de gastlocaties van de kunstroute CareFull, georganiseerd door Stichting Art Utrecht. Het museum bood een podium aan twee kunstenaars die reflecteerden op aandachtig leven. Wat betekent het om een zorgzaam leven te leiden, met aandacht voor jezelf, voor anderen en je omgeving? De fotoserie *The Healer* van Bart van Lunenburg en *Vader* van Buba Cvoric, beiden Utrechtse kunstenaars, gingen een schitterende interactie aan met ons gebouw. In ons monumentale pand waren vroeger zowel een klooster als een ziekenhuis gevestigd, waarin met aandacht en zorg werd geleefd. Deelname aan CareFull droeg bij aan de wens van het museum om met moderne kunst maatschappelijk belangrijke en actuele verhalen te vertellen.

Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop

Van 30 september 2022 t/m 10 april 2023 presenteerde Museum Catharijneconvent de tentoonstelling *Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop*. Zangeres Shirma Rouse was co-curator. Bezoekers werden ondergedompeld in de geschiedenis én actuele betekenis van een van de invloedrijkste muziekstromingen sinds haar ontstaan in het slavernijverleden.

Door de bezoeker in aanraking te brengen met de geschiedenis en ontwikkeling van gospel, de invloed van gospel op populaire muziek én met de levende traditie van gospel in met name internationale kerken in Nederland, werd duidelijk dat gospel in alle tijden actueel en relevant is. Van het ontstaan in de periode van slavernij, toen tot slaaf gemaakte mensen hun eigen situatie verbonden met het christelijke verhaal van redding en bevrijding, tot aan de hedendaagse strijd voor gelijkwaardigheid in de Black Lives Matter beweging. *Gospel* was de eerste muziektentoonstelling van het museum en ontving 50.000 bezoekers. De bezoekerswaardering was een prachtige 8,7. Verschillende vmbo, havo en vwo-klassen volgden bovendien het *Gospel* lesprogramma.

Bijzondere historische video- en audiofragmenten, interviews en concerten van de meest iconische gospelartiesten aller tijden werden getoond naast indrukwekkende objecten als de zogenoemde *Slave Bible*, een toga die werd gedragen door Martin Luther King en een van de eerste hammondorgels. Via wereldberoemde liederen zoals *Swing Low, Sweet Chariot* werd niet alleen de geschiedenis en de kracht van Afro-Amerikaanse gospel voelbaar, maar ook hoe deze muziek in Nederland werd en wordt ontvangen.

Live muziek, lezingen en films

In samenwerking met het Gospelfestival Amsterdam, TivoliVredenburg, Kwaku Festival en Muziekgebouw aan 't IJ presenteerde het museum spetterende liveconcerten. Op 9 oktober trapte Shirma Rouse de reeks af in TivoliVredenburg met een intiem concert. Samen met het Utrechtse filmtheater Louis Hartlooper Complex stelde het museum een filmprogramma samen over gospel. Ook was er een uitgebreid lezingenprogramma bij de tentoonstelling met onder anderen muzikkenner Leo Blokhuis en Harcourt Klinefelter, voormalig perswoordvoerder van Martin Luther King.

Partners

Voor de inhoudelijke invulling is er met een brede coalitie van partners gewerkt, gevormd door wetenschappers, muzikkenners, gospelartiesten en –dirigenten, koren, artiesten en een klankbordgroep vanuit internationale- en migrantenkerken waar gospel een prominente plek inneemt. Onontbeerlijk was de samenwerking met Samen Kerk in Nederland (SKIN), de landelijke koepelorganisatie van internationale kerkgemeenschappen in Nederland. Ook werkten we intensief samen met de EO; zo organiseerden de omroep en het museum samen een gospelconcert waarvan de beelden in de tentoonstelling te zien waren.

Financiers

De tentoonstelling kwam tot stand mede dankzij de genereuze steun van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, VriendenLoterij, Van Baaren Stichting, Mondriaan Fonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Fonds 21, VSB Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, Fonds Museum Catharijneconvent.

ROLAND HAYES

"In one word... sublime"

"De zelfloovste stem van deze tijd"

MARIAN ANDERSON

Spirituals
for solozang

"De zang het liefst in bad"

PAUL ROBESON

"I prefer to sing in the bath"

Paul Robeson was one of the most prominent African American actors, singers, and activists of the 20th century. He was known for his powerful voice and his commitment to social justice. He performed in various roles, including Othello, and was a leading voice for the civil rights movement. He was also a skilled singer and actor, and his performances were widely acclaimed. He was a pioneer in the field of African American theater and film, and his work has inspired generations of artists and activists.

ANDERSON

Sint-Maarten

Sinds jaar en dag heeft Museum Catharijneconvent een traditie van een vernieuwend en eigentijds aanbod rondom de eeuwenoude legende van Sint-Maarten. We doen dat in de vorm van de het organiseren van de Sint-Maartendebatten, deelname aan de Sint-Maarten Parade en een presentatie in de Sint-Catharinakathedraal. De samenwerking met Sharing Arts Society (SAS) en Stichting Sint Maarten Utrecht en het onderwijs verbindt het museum zowel inhoudelijk als strategisch met de stad. Het jaar 2022 stond vanwege Utrecht 900 in het teken van een stadsbrede 'XL' versie.

Verhalen van licht

In samenwerking met de Sint-Catharinakathedraal maakten we weer een prachtige presentatie met lichtsculpturen. Deze bakens van licht en saamhorigheid waren in 2021 gemaakt door kunstenaars en Utrechters uit alle wijken en waren onderdeel van de Sint-Maartenparade van dat jaar. Bezoekers van de expositie in de kathedraal ontdekten de ontroerende verhalen die achter de lichtsculpturen en hun makers schuilgaan. Onderdeel van *Verhalen van licht* (15 oktober t/m 9 november 2022) was de organisatie van Sint-Maartenworkshops voor gezinnen, waaronder Oekraïense gezinnen. Hierin konden kinderen hun eigen lampion maken. *Verhalen van Licht* trok ruim 6000 bezoekers. Met deze tentoonstelling wil het museum actief bijdragen aan de Sint-Maartens-traditie.

Sint Maartenparade XL

Jaarlijks organiseert Sharing Arts Society (SAS) de Sint-Maarten Parade. Museum Catharijneconvent is partner en ook dit jaar liepen medewerkers van het museum mee in de parade met een zelfgemaakte lichtsculptuur.

Sint-Maartendebat

Om in de huidige samenleving meer begrip te krijgen voor elkaar en elkaars tradities en gebruiken is het belangrijk dat iedereen zich leert inleven in de ander. Een ideale werkvorm om dit te oefenen is het debat. Door te debatteren leer je spreken in het openbaar, je mening verwoorden en keuzes onderbouwen met sterke argumenten. In het voorjaar van 2022 vond het jaarlijkse Sint-Maarten Debat weer plaats. Leerlingen uit groep 7 en 8 leerden de fijne kneepjes van het debatteren én verdiepten zich aan de hand van Sint-Maarten in thema's als naastenliefde, armoede, feesten en pesten.

Huis van Sinterklaas

Het *Huis van Sinterklaas* maakt net als de overige familieprogrammering onderdeel uit van het landelijke educatieproject *Feest!* Van zaterdag 12 november tot en met maandag 5 december 2022 vond de elfde editie van het *Huis van Sinterklaas* plaats in Museum Catharijneconvent. Middels een theatrale tour langs drie sfeervol vormgegeven ruimtes, waarin ook echte kunst te zien was, bezochten bijna 10.000 bezoekers het *Huis van Sinterklaas*. Ook in 2022 was het Huis uitverkocht!

De doelgroep van het *Huis van Sinterklaas* bestaat uit kinderen in de leeftijd van 4 tot ca. 8 jaar. Zij bezoeken het evenement samen met hun verzorgers, (groot)ouders of begeleiders of met hun schoolklas. De editie van 2022 had als thema *Goud*. Centraal stond de Sinterklaaslegende waarin drie arme meisjes 's nachts goudstukken in hun schoenen krijgen.

Twee zaken zorgden voor een versterkte positionering in de stad van het *Huis van Sinterklaas* en van het museum als geheel: een hernieuwde samenwerking met Sint Intocht Utrecht, inclusief de formele sleuteloverdracht van het Huis door

directeur Marieke van Schijndel (op een stampvol Domplein!) en een succesvolle samenwerking op het gebied van gezamenlijke promotie met de Bibliotheek Utrecht.

Toegankelijkheid

Dit jaar werd er ook gewerkt aan de verbetering van de toegankelijkheid van het *Huis van Sinterklaas* voor mensen (vooral kinderen) met een visuele beperking. We werkten hiervoor samen met Bartimeus (een expertisecentrum voor mensen met een visuele beperking). Lees hierover meer op pagina 27.

De mooiste kerststal van Nederland

Van 18 december 2022 tot en met 8 januari 2023 was onze uitgebreide Napolitaanse kerststal onder de titel *De mooiste kerststal van Nederland* te zien in de Sint-Catharinakathedraal. Doelstelling was om het eerste jaar 10.000 bezoekers te ontvangen, maar het werden er bijna 50.000 (waarvan ruim 30.000 in 2022). Een bezoekersrecord! Nooit eerder trok het museum in zo'n korte tijd zoveel bezoekers. Een prachtig resultaat dat bewijst dat er behoefte is aan een nieuwe kersttraditie in Utrecht.

Allergrootste barokkunstenaars

De unieke achttiende-eeuwse kerststal bestaat uit ca. 600 figuren en komt uit Napels. Daar verzamelden de rijke families uit die tijd de mooiste kerststalfiguren. Er werd hard gestreden wie de grootste, mooiste en meest kostbare kerststal had. De figuren werden dan ook vervaardigd door de allergrootste barokkunstenaars. Elke figuur is een kunstwerk op zich, met hoofden van terracotta en benen en armen van hout die vervolgens zeer vakkundig zijn beschilderd. De verfijnde kleding is gemaakt van zijde, wol, katoen en brokaat. En daarbij vaak met zeer veel precisie geborduurd en

voorzien van pareltjes, ivoor en parelmoer. De stal is in 2021 door het museum aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds en het Tutein Nolthenius-Oldenhof Fonds.

In speciaal gebouwde vitrines was de kerststal gratis te bewonderen in de Sint-Catharinakathedraal. Voor bezoekers was dit een feest van herkenning, omdat de kerststalfiguren waren geplaatst in een speciaal gebouwde decor met Utrechtse eyecatchers als de Domtoren, de Winkel van Sinkel en de Utrechtse grachten. Dit grijpt terug op de Napolitaanse traditie om kerststalfiguren in een bekende stedelijke setting te laten zien. Door de Napolitaanse kerststal jaarlijks in Utrecht te tonen, maakt Museum Catharijneconvent een nieuwe Utrechtse kersttraditie.

Crowdfundingsactie

Vrijwel direct na de aankoop is gestart met een omvangrijk restauratieproject, waarbij ook specialisten uit Napels werden betrokken. Dit is mogelijk gemaakt door een succesvol crowdfundingproject en het ir. Frank N. Vroom Fonds. Adoptanten konden een kerststalfiguur 'adopter' en zo bijdragen aan het project. In totaal waren er 925 adopties. Dit hoge aantal in combinatie met vele hartverwarmende en ontroerende berichten die werden achtergelaten op de website die speciaal voor de crowdfundingcampagne werd opgezet, toonden aan hoezeer de Napolitaanse kerststal tot de verbeelding spreekt. De presentatie van de kerststal werd gerealiseerd met bijdragen van de Van den Tweel Foundation, Van Baaren Stichting, K.F. Hein Fonds, Stichting Elise Mathilde Fonds en Fentener van Vlissingen Fonds.

Het Grootste Museum van Nederland

In 2022 gebeurde er veel in de achttien locaties van het *Grootste Museum van Nederland*. De uitgifte-cijfers van de audiotours (38.224) kwamen na twee jaar weer in de buurt van vóór 2019. Want na twee lastige coronajaren stonden de deuren eindelijk weer wagenwijd open. Ook organiseerden we met de landelijke organisatie Nederland Monumentenland op 11 en 12 juni een Open Monumentendag Special, waarin we veel bezoekers mochten ontvangen en we duizenden 'Verwonderpaspoorten' (een stempelkaart met alle locaties erin) uitdeelden.

Begin 2022 kreeg het *Grootste Museum van Nederland* opnieuw een zeer substantiële bijdrage van liefst € 660.000 van de VriendenLoterij, waarmee een langgekoesterde wens in vervulling gaat: het diverser maken van het *Grootste Museum van Nederland*. Dit houdt in dat we in de komende jaren het *Grootste Museum van Nederland* uitbreiden met gebedshuizen uit diverse tradities en tijden zoals moskeeën, tempels, een betonkerk en migrantenkerken. 2022 stond in het teken van een eerste selectie van mogelijke nieuwe partners. Om dit te kunnen doen, hebben we niet alleen gebruik gemaakt van alle expertise binnen de muren van het museum, maar ook gesprekken gevoerd met wetenschappers en experts op het gebied van de kunst en architectuur van de islam, hindoeïsme en boeddhisme.

Verrijking van de huidige vaste collectiepresentatie

Eind 2022 is de vaste collectiepresentatie aangevuld met voorwerpen en verhalen die meer recht doen aan de breedte van het christendom in Nederland. Om het volledige verhaal van het Nederlandse christendom goed te kunnen vertellen, vinden we het belangrijk om meer aandacht te besteden aan de internationale kerken die daar deel van zijn. We wachten daarom

niet tot de nieuwe collectiepresentatie na de heropening van het museum, maar realiseren nu al enkele aanpassingen, waarvan de eerste fase in december werd afgerond. De aansprekende, soms prikkelende, voorwerpen en persoonlijke verhalen, via de audiotour of te zien in begeleidende films, bieden een actueel perspectief op de diversiteit van het christendom in ons land. In juni 2023 volgt nog een aantal nieuwe toevoegingen die enkele aspecten uit de geschiedenis van het christendom in Nederland en de invloed van migratie daarop uitlichten.

Educatieve activiteiten

Primair en voortgezet onderwijs

Naast de volwassen tentoonstellingsbezoeker en families richt het museum zich op het primair en voortgezet onderwijs (tot en met het HBO en WO). De onderwijsgroepen vormen een dwarsdoorsnede van onze maatschappij qua culturele achtergrond en opleiding. Deze kinderen, tieners en jongvolwassenen zijn de toekomst: voor de maatschappij en de planeet en natuurlijk voor ons kostbare erfgoed.

Juist vanuit het onderwijs is er een grote behoefte aan het verkrijgen van meer inzicht in elkaars drijfveren, cultuur en religieuze achtergrond. Jaarlijks worden we door tienduizenden leerlingen bezocht en uit onderzoek weten we dat de vraag de komende jaren alleen maar groter en relevanter wordt. Museum Catharijneconvent en zijn vele educatieve samenwerkingspartners vinden het belangrijk en urgent dat kinderen op een open manier met elkaar in gesprek gaan over religie. Het museum wil dé plek zijn waar leerlingen worden gestimuleerd om met een open blik naar elkaar en de wereld te kijken. De feesten en tradities die de kinderen thuis en op school vieren en de eeuwenoude voorwerpen in de musea, fungeren als haakje om kinderen te prikkelen in hun nieuwsgierigheid naar hun eigen achtergrond en die van hun klasgenoten.

Het museum biedt lesprogramma's aan over de middeleeuwen, het klooster en de Reformatie, voorbereidende lessen voor de examens kunst en de lesprogramma's Kunstbeschouwing en Identiteit. Ook worden tentoonstellingen in voorkomend gevallen opgenomen in het programma-aanbod voor het voortgezet onderwijs. Uitgangspunt bij de lesprogramma's is dat de leerlingen zich herkennen in ons onderwijsaanbod. Alle lesprogramma's werken volgens de I ASK-methode, waarbij de leerling centraal staan.

In 2022 bleek dat we er goed aan gedaan hebben dat we het in corona-tijd ontwikkelde materiaal voor online-gebruik ook geschikt hebben weten te maken voor museumbezoek en live lessen. Bijvoorbeeld het werkblad 'symboliek' dat werd gebruikt voor een museum- en kerkbezoek in samenwerking met de Domkerk Utrecht.

Binnen het voortgezet onderwijs is ook in 2022 speciale aandacht uitgegaan naar doorontwikkeling van programma's voor leerlingen van het vmbo. Met vijf docenten van opleiding X11 vormgeving en media (voor vmbo en havo) werkten we aan het concept *Museumlab* (werktitel). We verkennen samen waar de vraag ligt vanuit het curriculum, wat de behoeftes zijn van de docenten en leerlingen en hoe dit zou passen in een museumbezoek. Een aantal experimenten zijn kleinschalig uitgevoerd door workshops in het museum, en door museumbezoek met lessen op school te combineren in projectgestuurd leren.

In 2022 werden leerlingen betrokken bij onderwijsprojecten van het museum via opdrachten voor leerlingen van NUOVO scholen (de openbare scholenkoepel in Utrecht) en schoolbreed in de plusuren van het Gerrit Rietveldcollege. Zo kon de stem van de leerling gehoord worden. Het leverde interessante inzichten op die wij konden inzetten op het project *Identiteit, imago en respect*. In 2023

zullen we deze manier van samenwerken met leerlingen voortzetten.

In 2022 bezochten 1.749 leerlingen uit het voortgezet onderwijs in groepsverband het museum. Dat is minder dan gehoopt. Dit is vooral te wijten aan de nasleep van de coronacrisis met als gevolg hiervan de moeilijke opstart van het cultuurbezoek in het hele VO aan het begin van het jaar waardoor de meeste bezoeken pas vanaf oktober plaatsvonden.

Feest! Weet wat je viert

Feest! Weet wat je viert is een tienjarig educatieproject met partners door het hele land. Het project is inmiddels dertien partners sterk, verspreid over Nederland en in Suriname. Elke partner ontwikkelde de afgelopen jaren een unieke Feest!-presentatie of programmering, waarin de kracht van de eigen collectie tot uiting komt. Alle Feest!-locaties werken ook voor families. In Museum Catharijneconvent gaat het om de eerder genoemde activiteiten *Sint-Maarten*, *Huis van Sinterklaas* en de presentatie van de kerststal. Doelgroepen van *Feest!* zijn families en het primair onderwijs. Een brede coalitie aan financiers draagt het project tot en met 2025.

De partners van noord naar zuid zijn: de Stichting Oude Groninger Kerken (Garmerwolde), Princessehof (Leeuwarden), het Zuiderzeemuseum (Enkhuizen), Museum Ons' Lieve Heer op Solder en het Tropenmuseum (Amsterdam), Museum Catharijneconvent (Utrecht), het Nederlands Openluchtmuseum (Arnhem), Kasteel Huis Bergh ('s-Heerenberg), het Wereldmuseum (Rotterdam), Museum Krona (voorheen Museum voor Religieuze Kunst, Uden), het Limburgs Museum (Venlo) en Villa Zapakara (Paramaribo).

Binnen Museum Catharijneconvent vallen de eerder genoemde activiteiten *Sint-Maarten*, *Huis van Sinterklaas* en *Kerst* onder het project *Feest!* evenals

een groot aantal Feest!-onderwijsprogramma's. In 2022 ontving Museum Catharijneconvent bijna 7.500 leerlingen uit het primair onderwijs voor de eigen Feest!-onderwijsprogramma's. Daarmee is het PO bezoek van het museum nog niet terug op niveau. De partners ontvingen in totaal bijna 20.000 leerlingen.

In 2022 kende *Feest!* de volgende hoogtepunten:

- Met de nieuwe start na corona kunnen we gelukkig weer rekenen op prachtige bezoekersaantallen. We mochten in totaal meer dan 190.000 Feest!-bezoekers verwelkomen op alle locaties bij elkaar. Het gaat hier om een aantal net wat hoger ligt dan het recordjaar 2019.
- Een hoogtepunt in 2022 was de toetreding van Prinsessehof tot de coalitie en de opening op zaterdag 29 oktober van de grote tentoonstelling *Feest! Van Pesach en Ketikoti tot Carnaval en Divali* in Leeuwarden. Aan de hand van feesttafels en -verhalen laat het Prinsessehof zien wat, hoe en met wie Nederland viert.
- De Feest!-partner in Groningen, Stichting Oude Groninger Kerken, heeft een European Heritage Award/ Europa Nostra Award 2021 gewonnen, de EU-prijs voor cultureel erfgoed. Zij krijgen deze prijs voor de tentoonstelling *Feest! in Oost en West*, waarmee ruim een jaar geleden het verbouwde kerkelijke complex – nieuwe naam: Schoolkerk – van Garmerwolde werd heropend.

Naast onderwijsprogramma's die alle Feest!-partners aanbieden, zijn er ook online verschillende mogelijkheden voor docenten en leerlingen om meer te leren over de feestdagen. Een groot deel daarvan bieden we aan via de website www.weetwatjeviert.nl. De website trok dit jaar veel belangstelling, met een bezoekerspercentage dat maar liefst 49% hoger lag dan in 2021. Met uitschieters in de maanden april en november trok het kennisplatform 230.370 online bezoeken in

2022. Het lesmateriaal dat op het platform wordt aangeboden kon rekenen op 8900 downloads.

Toegankelijkheid

Het museum streeft – binnen de mogelijkheden – naar optimale toegankelijkheid. Zoveel mogelijk bezoekers moeten op een gelijkwaardige manier toegang hebben tot onze kunst en verhalen. Daarbij gaat het om fysieke toegankelijkheid, maar ook om toegankelijkheid in financieel, digitaal, sociaal en inhoudelijk opzicht. Bezoekers moeten zich welkom voelen, ongeacht afkomst of achtergrond. Het museum werkt daarom actief aan het bereiken van een diverser publiek.

In 2022 is het museum gestart met een klankbordgroep toegankelijkheid. Deze klankbordgroep richt zich op de verbouwing van het museum, maar de opgedane inzichten worden waar mogelijk al eerder toegepast. De klankbordgroep bestaat uit deelnemers met verschillende beperkingen, die naast hun ervaringsdeskundigheid nadrukkelijk ook vanuit hun professionele achtergrond een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling en het ontwerp van de verbouwing en ons nieuwe museum. De klankbordgroep komt drie of vier keer samen voorafgaand aan de oplevering van het nieuwe museumgebouw.

In het kader van toegankelijkheid op het gebied van leesbaarheid van de tentoonstellingsteksten hebben we bij de tentoonstelling *Van God los?* en in samenwerking met Stichting Solgu onderzoek uitgevoerd naar de leesbaarheid en de voorwaarden voor goede tekstbordjes. De resultaten uit dit tekstenonderzoek hebben we verwerkt in een document standaardisering lettertype. Voor de tentoonstellingen vanaf 2023 functioneert dit document als de basis en het uitgangspunt voor de grafische lijn en het ontwerp van de teksten.

In het kader van toegankelijkheid is in 2022 binnen het *Huis van Sinterklaas* samengewerkt met Stichting Accessibility, onderdeel van Bartimeus. Zij zetten zich in voor iedereen met een visuele beperking. Samen met Bartimeus is onderzocht hoe de visuele toegankelijkheid in het *Huis van Sinterklaas* te verbeteren is en hebben acteurs van het Huis een bewustwordingstraining gekregen waarbinnen verschillende vormen van visuele toegankelijkheid centraal stonden. Dankzij het traject weten we nu beter wat nodig is om visuele toegankelijkheid te realiseren. Aanvullende feedback op de toegankelijkheid kregen we na het bezoek van een klas met visueel beperkten. Het museum signaleert dat veel zaken die voor visueel beperkten fijn zijn, ook een positieve invloed hebben op de beleving van 'reguliere' bezoekers.

Nieuwkomers

Een nieuwe publieksgroep voor de beleidsperiode 2021-2024 is die van nieuwkomers (mensen die om politieke, religieuze, economische of sociale reden recent naar Nederland zijn gekomen). Dit kunnen net gearriveerde asielmigranten zijn die in een AZC wonen, maar ook mensen met een verblijfsvergunning die al even gevestigd zijn in Utrecht. Voor het bereiken van deze doelgroep en het opzetten van projecten werkt het museum samen met partners Welkom in Utrecht, Taal doet Meer, de Voorkamer, Babel Taalcursussen en AZC Oog in Al.

In 2022 heeft het museum in samenwerking met partners verschillende lesprogramma's ontwikkeld en groepen mogen ontvangen. Zo heeft een groep van 60 leerlingen en jongeren uit het AZC een bezoek gebracht in het kader van het Marhabanproject van de Hogeschool Utrecht, worden er structurele ontvangsten georganiseerd voor en met taalschool Lest Best, en heeft de Mauritsgroep, taalschool voor hoogopgeleide nieuwkomers, een bezoek gebracht aan het museum. Voor *Taal doet Meer* en *Welkom in*

Utrecht is er een lesprogramma ontwikkeld dat gericht is op het centraal stellen van de blik van deelnemers op kunst en cultuurhistorische voorwerpen.

Utrecht Museumdag

Al 15 jaar werkt Museum Catharijneconvent binnen Samenwerkende Utrechtse Musea (SUM) en Utrechtse woonzorgcentra van AxionContinu samen om ouderen, en dan in het bijzonder dementerende ouderen, in aanraking te brengen met kunst en erfgoed. Onder de noemer Vrijdag Museumdag ontvangen de deelnemende musea iedere vrijdag een groep ouderen. Bij Museum voor 1 dag doen we het tegenovergestelde: de musea zoeken de ouderen op en nemen collectiestukken mee. Vanaf 2020 wordt ook een Pop-Up Expo georganiseerd, een mobiele tentoonstelling die langs alle woonzorgcentra van AxionContinu reist. In 2022 bereikten we gezamenlijk ruim 2500 ouderen.

Publieksbereik

Doelgroepen

Gebaseerd op marktonderzoek, de successen van de afgelopen jaren en het belang om een breed publiek te bereiken, werkte het museum ook in 2022 voor verschillende doelgroepen, namelijk:

- Traditionele museumbezoekers voor tentoonstellingen: 56% van de bezoekers kwam van buiten de provincie Utrecht. 79% van de bezoekers is ouder dan 56 en 66% van de bezoekers is hoogopgeleid.
- Onderwijs: via het onderwijs is het museum bij uitstek in staat om de jongere generaties te bereiken. Het museum richt zich op primair en het voortgezet onderwijs waaronder het vmbo.
- Kinderen in gezinsverband uit de regio Utrecht en via het onderwijs: via onze lesprogramma's en projecten rond feestdagen zijn we in staat om kinderen met hun (groot)ouders naar het museum te trekken.

- **Dagjesmensen:** Het museum richt zich zowel voor de kerststal als bij de ontsluiting van de mooiste kerken van Nederland op de grote groep mensen die een dagje een stad bezoeken. Hiermee bereikt het museum een groep die voor een groot deel bestaat uit mensen die geen reguliere museumbezoekers zijn.

Marktonderzoek

We monitoren de samenstelling van het publiek met het Hendrik Beerda Publieksonderzoek. Daarnaast geeft de museumkaart ons veel specifieke informatie. Tentoonstellingen zijn in 2022 hoog gewaardeerd met een 8 voor *Van God Los?* en een 8,7 voor *Gospel*, de vaste collectieopstelling kreeg een 8,1. Het totale activiteitenprogramma van het museum werd gewaardeerd met een 8,3. Naast het marktonderzoek tijdens de tentoonstelling verricht het museum ook onderzoek voorafgaand aan programmering, zodat de interesses en behoeftes van het publiek goed meegenomen kunnen worden in de planvorming.

Bezoekersidentiteiten

Museum Catharijneconvent wil al zijn bezoekers een onvergetelijke ervaring bieden. Sinds 2021 onderzoekt Museum Catharijneconvent op welke manieren we de bezoekersidentiteiten ontwikkeld door prof. dr. John Falk kunnen inzetten voor al onze museale activiteiten. Door te werken met de identiteiten in het ontwikkelen van een tentoonstelling kunnen we scherpere keuzes maken in de verhaallijn en publieksoverdracht die passend zijn bij de publieksgroep en identiteiten die we voor ogen hebben voor die expositie. Ook kunnen we ons beter verplaatsen in de behoeftes en wensen van de bezoekers en daarop inspelen met de tentoonstelling.

In 2022 is onderzoek gedaan naar de bezoekers-identiteiten in ons museum bij verschillende tentoonstellingen om meer inzicht te krijgen in de motivaties om naar het museum te komen. Het onderzoek voerden we uit met een zogenaamde 'card-sort' methode, ontwikkeld in samenwerking met John Falk. Bezoekers werden gevraagd een kaart te kiezen die het beste de motivatie weergaf waarom hij/zij/hen naar het museum was gekomen. Dit onderzoek is het afgelopen jaar afgerond. We zullen er in 2023 conclusies aan verbinden.

Digitaal

Het museum voert actief beleid om het aantal bezoekers aan digitale platforms te verhogen: de verschillende websites zijn hiervoor een belangrijk instrument en ontvingen in 2022 ruim 662.000 bezoekers. Het museum is actief op Facebook (18.500 volgers), Twitter (2.800 volgers) en Instagram (5600 volgers). Het museum zag in 2022 een duurzaam gebruik van online lesmateriaal door scholen. Deze zijn ontwikkeld tijdens de covid-sluiting van het museum en zijn nu onderdeel van het educatieve aanbod.

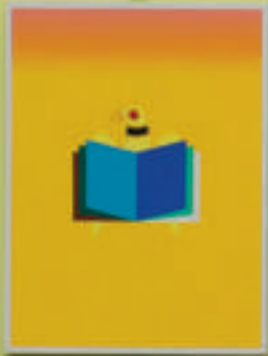
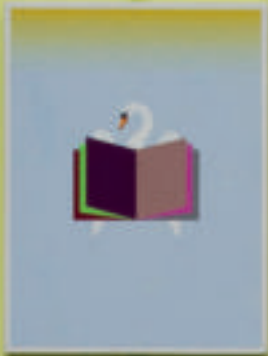
Impact corona

De precieze en langjarige impact van de coronapandemie op het publiek is nog niet volledig bekend. Het museum ervoer geen terughoudendheid bij families die het museum in 2022 in grote getalen bezochten. Ook het primair onderwijs weet het museum weer goed te vinden. Het effect op het voortgezet onderwijs is nog wat ongewisser.

De terughoudendheid bij onze volwassen tentoonstellingsbezoekers om het museum te bezoeken werd gaandeweg 2022 minder. Het aantal bezoekers was in 2022 echter nog niet op pre-corona niveau. Het museum hanteert hierdoor voor 2023 nog steeds een lagere bezoekersprognose dan pre-corona.

3. Collectie & Kennis

Inleiding

Museum Catharijneconvent beheert, verzamelt en ontsluit de belangrijkste collectie kunst- en cultuurhistorische objecten van het Nederlands christelijk erfgoed. Dit geeft het museum een nationale taak. Door de kunsthistorische waarde van de Rijkscollectie heeft het museum bovendien een internationaal belang. Het museum werkt aan de hand van het Collectieplan 2021-2024.

Voorwaardelijk bij het realiseren van de ambities en doelstellingen van het museum is het handhaven van het hoge niveau van beheer en behoud van de collectie. Zo heeft Museum Catharijneconvent een registratiegraad van 100%. Tentoonstellingen en restauratieprojecten gaan binnen het collectiebeleid van Museum Catharijneconvent hand in hand, waarbij tentoonstellingen de directe aanleiding zijn om objecten te restaureren.

Aanwinsten

Het museum heeft in 2022 onder andere de volgende objecten aan de collectie toegevoegd:

- Op 25 mei werd het kunstwerk *Path & Puddle* (RMCC s382) van kunstenaar Kasper Bosmans (1990) onthuld. Het kunstwerk, een muurschildering, is gemaakt in opdracht van de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent en ter ere van het 50-jarig jubileum van de vereniging. Vanwege de inspiratiebronnen die Bosmans heeft gebruikt, is er gekozen voor een prominente plek in de Refter, te midden van de topstukken uit de middeleeuwen collectie.
- Met steun van de Vermeulen Brauckman Stichting kocht het museum het schilderij

Demonenuitdrijving bij Maria Magdalena (MCC s378) van Helen Verhoeven (1974) aan. Het werk kreeg een plek in de Catharinazaal.

- Het museum ontving een 'Hostietang met zilveren kruisje om hosties mee uit te reiken tijdens de coronapandemie' (ABM m2128). Een voorwerp dat een goed beeld van die tijd schetst.

Collectiemobiliteit

Museum Catharijneconvent hecht aan ruimhartig bruikleenverkeer en voert een ontzamelbeleid. Dit draagt bij aan collectiemobiliteit en aan kwaliteitsverbetering van de collectie.

- Vele honderden voorwerpen uit de collectie van Museum Catharijneconvent zijn in langdurig bruikleen bij andere organisaties. In 2022 is gestart met het bezoeken van alle externe bruiklenen en deze controleren op conditie en staat. Dit is in het voorjaar van 2023 afgerond.
- Het museum hecht grote waarde aan de zichtbaarheid van de collectie en voert daarom een ruimhartig bruikleenbeleid voor zowel nationale als internationale musea. In 2022 werden er 38 objecten uitgeleend aan 16 bruikleenemers. Aan de tentoonstelling *Hieronymus Bosch: Between Hell and Paradise. The Curious World of Bosch* in het Museum voor Schone Kunsten in Boedapest werd het schilderij *Man van Smarten* van Geertgen tot Sint Jans uitgeleend (ABM s63). Ook werkte het museum mee aan de tentoonstelling *Beleef het wonder van Gouda*. Aan het Dommuseum Hildesheim werd het *Evangelistarium* (ABM h2) uitgeleend voor de tentoonstelling *Islam in Europe: 1000-1250*.

Hedendaagse kunst

Het beleidsterrein van het museum op het gebied van hedendaagse kunst is volop in ontwikkeling. Dankzij de toekenning van een Conservatoren Stipendium van het Prins Bernhard Cultuurfonds, kon en kan conservator dr. Lieke Wijnia onderzoek doen naar de aanwezigheid van moderne en hedendaagse kunst met christelijke thematiek in de Collectie Nederland.

Zo wordt er een belangrijke lacune in de huidige stand van zaken in het onderzoeksveld opgevuld en komt er een nu nog ontbrekende verbinding tot stand tussen Museum Catharijneconvent en Nederlandse kunstmusea op dit inhoudelijke terrein. Musea waarvan we de collecties onderzoeken zijn onder andere het Centraal Museum, het Bonnefantenmuseum, Museum Krona in Uden, Stedelijk Museum in Amsterdam en Kunstmuseum Den Haag.

Hoewel de vertaalslag van het onderzoek naar het beleid van Museum Catharijneconvent in 2023 verder zal uitkristalliseren, zijn er al enige onderzoeksbevindingen te delen. Als het gaat om moderne kunst (1900-1960) zijn de grote namen en bijzondere werken goed vertegenwoordigd in de Collectie Nederland. Daarom zal het museum vooral samenwerking zoeken met musea waarin deze categorie werk vertegenwoordigd is.

Het terrein van de hedendaagse kunst (1960-nu) biedt veel kansen om tot nu toe onderbelichte onderwerpen voor het voetlicht te brengen, zowel met langdurige bruiklenen als door nieuwe verwervingen. Voorbeelden hiervan zijn de nieuwe werken van kunstenaars Helen Verhoeven en Kasper Bosmans die het afgelopen jaar zijn verworven en toegevoegd aan de collectiepresentatie. Voor Gospel heeft film- en theatermaker Emma Lesuis een videowerk in opdracht gemaakt. Er is bovendien een inspirerende dialoog op gang gekomen tussen

kunstenaars en het museum, waarbij het contact zowel door kunstenaars als door het museum wordt geïnitieerd.

Beheer & Behoud

Restauratie

Er werden in 2022 bijna 300 kerststalfiguren gerestaureerd, die in 2022 getoond werden in *De Mooiste kerststal van Nederland*. Een monsterklus, waarvoor restauratoren uit Nederland en Napels werden ingeschakeld. Zoals eerder beschreven in dit jaarverslag, was de restauratie mogelijk door een zeer succesvolle crowdfundingactie en het ir. Frank N. Vroom Fonds.

Digitalisering collectie en Kerkcollectie digitaal

In totaal zijn er bijna 20.000 digitale afbeeldingen toegevoegd aan het collectiebeheersysteem. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om de devotieprentencollectie digitaal toegankelijk te maken. De collectie van het museum wordt digitaal ontsloten via de eigen website, DiMCoN en Europeana. Vrijwel alle afbeeldingen die er in hoge resolutie van museumobjecten zijn, kunnen via de webcatalogus zonder kosten worden gedownload. Ook kunnen gebruikers via de webcatalogus bibliotheekboeken aanvragen, welke dan op afspraak geraadpleegd kunnen worden.

Het zicht op en informatie over het belangrijke erfgoed in kerken en kloosters is in 2022 nog scherper én toegankelijker geworden voor eigenaren en erfgoedprofessionals. De afdeling Erfgoed in kerken en kloosters heeft meer dan 30.000 objecten die zich *in situ* bevinden gedigitaliseerd voor de database Kerkcollectie Digitaal. De database bestaat nu uit 314.000 records van erfgoed in kerken en kloosters. Daarmee is de database uniek en van onschatbare waarde om het waardevolle Nederlandse religieuze erfgoed te beheren en te behouden voor de toekomst.

Registratie

Museum Catharijneconvent loopt voorop als het gaat over het beheer, de inrichting en toepassing van Adlib, het huidige collectieregistratiesysteem. Maar het werk is nooit af. Zo werden in 2022 meer dan 50 oude restauratieverslagen en/of –foto's uit de collectie van het ABM gedigitaliseerd. Dit maakt dat vrijwel alle papieren restauratiegegevens van vroegere restauraties nu digitaal beschikbaar zijn. Het museum bereidt zich voor op de selectie van een nieuw collectieregistratiesysteem.

Erfgoed in kerken en kloosters

Het museum draagt mede zorg voor de collecties in kerken en kloosters in Nederland door het geven van waarderings-, selectie- en herbestemmingsadviezen. Daarnaast adviseert het museum kerkelijke eigenaren ook op het gebied van beheer, behoud en restauratie. Het museum werkt door heel Nederland en voor alle denominaties. In 2022 zijn er 120 locaties bezocht door de erfgoed specialisten van Museum Catharijneconvent.

Interieurwacht

Met de Domkerk Utrecht is in 2021 een pilot 'Interieurwacht' gestart, die zich richt op het structureel begeleiden van eigenaren en beheerders als het gaat om onderhoud en instandhouding van religieuze interieurs. In samenwerking met de Domkerk is onderzocht hoe dit in de praktijk het beste vormgegeven kan worden. De erfgoed specialisten voerden in 2022 een nulmeting uit voor de zerkenvloer en de verschillende interieuronderdelen. Daarna leidde het museum vrijwilligers van de Domkerk op om conserverings- en reinigingshandelingen uit te voeren op dit belangrijke religieus erfgoed. Vanzelfsprekend blijven we ook na 2022 betrokken bij de zorg voor het interieur van de Domkerk.

Programma Toekomst Religieus Erfgoed

Museum Catharijneconvent was ook in 2022 partner binnen het Nationaal Programma Toekomst Religieus Erfgoed. Dit programma is opgezet vanwege de huidige problematiek rondom het gebouwde religieuze erfgoed: eigenaren en beheerders hebben grote moeite om hun monumentale kerken en kloosters te exploiteren en in stand te houden. Binnen het Nationaal Programma Toekomst Religieus Erfgoed zet Museum Catharijneconvent zijn kennis en expertise in ter bevordering van publiekstoegankelijkheid van kerkelijke monumenten en de totstandkoming van kerkensies. We zetten in op het behoud van belangwekkende interieurs, het actief uitdragen van het publieke belang van religieus erfgoed en het ondersteunen bij (en waar nodig participeren in) de totstandkoming van lokale kerkensies. Ook begeleiden en scholen we kerkbesturen en vrijwilligers bij de vergroting van de toegankelijkheid van kerkgebouwen.

De erfgoed specialisten stelden in 2022 voor ruim 30 gemeenten een waardenstelling voor kerkinterieurs op.

Het programma wordt de komende jaren voortgezet. Museum Catharijneconvent blijft binnen het programma inzetten op bevordering van publiekstoegankelijkheid van kerkelijke monumenten, onder meer met het *Grootste Museum van Nederland*, dat binnen het programma als *best practice* geldt. De deelnemers aan het *Grootste Museum van Nederland* zijn aanjager en adviseur voor andere kerken en kloosters die met dit vraagstuk bezig zijn.

Kennisagenda Religieuze Interieurs in Nederland

Het museum verricht binnen het Programma Toekomst Religieus Erfgoed nader onderzoek naar belangwekkende interieurs. Het resultaat van dit onderzoeksproject zijn negen online publicaties, waarvan de eerste vijf in december 2021 gepresenteerd werden. In juli 2022 verschenen aanvullende publicaties over:

- Interieurs van kerken uit de periode 1965-1990
- Orgels
- Kerkinterieurs met historische gedenktekens
- Interieurs van schuilkerken

Iedere publicatie is rijk geïllustreerd met speciaal voor dit onderzoeksproject gemaakte foto's. Elke publicatie bevat een toegankelijk geschreven wetenschappelijke inleiding op het thema en daarna een lijst van de best bewaard gebleven voorbeelden binnen dit thema: een dringende aanmoediging om deze gave voorbeelden voor de toekomst te behouden. De negen publicaties werden in totaal al nagenoeg tienduizend keer gedownload. Naar aanleiding van het verschijnen van deze publicaties organiseerde Museum Catharijneconvent in samenwerking met de RCE op 7 juli 2022 een uitverkocht symposium in de Gertrudiskapel te Utrecht.

Internationale kerken

Het verhaal van de kunst en cultuur van het christendom in Nederland is niet compleet zonder de invloed van migratie hierop te laten zien. Er zijn ongeveer 1200 internationale kerkgemeenschappen en bijna een miljoen migrantenchristenen in Nederland. Hoewel het Nederlandse religieuze landschap sterk wordt beïnvloed door migratie van christenen, is dit amper zichtbaar in het publieke domein.

Dankzij ruimhartige steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie en de Van Baaren Stichting zijn Samen Kerken in Nederland (SKIN, de koepel-

organisatie van internationale en migranten-kerken in Nederland) en Museum Catharijneconvent een hechte samenwerking aangegaan. Vanaf 2021 werkt Madelon Grant, coördinator van SKIN, als *embedded* – conservator internationale kerken mee aan tentoonstellingen als *Gospel* en *Mystiek Moluks*. Ook heeft Madelon Grant onderzocht hoe de diversiteit van het christendom een meer fundamentele plek kan krijgen binnen de vaste collectiepresentatie en het verzamelbeleid van het museum. Het eerste tastbare resultaat hiervan is de update van de huidige vaste collectiepresentatie. Het onderzoek naar het verzamelbeleid wordt in 2023 afgerond.

In lijn met de ambities en reeds lopende projecten op het gebied van de diversiteit van het christendom in Nederland richten de erfgoed specialisten van het museum zich sinds 2022 ook op het oosters- en oriëntaals-orthodoxe erfgoed in Nederland. Hiervoor is een erfgoed specialist aangetrokken met expertise op dit terrein. Er is een inventariserend, vernieuwend onderzoek opgestart naar het orthodoxe erfgoed in Nederland en de behoeften van de eigenaren op dit terrein.

Publicatie kerkinterieurs van migrantenkerken

Samen met SKIN werken we aan een publicatie over kerkinterieurs van migrantenkerken en internationale kerkgemeenschappen. Aan de hand van prachtige fotografie van de meest veelzijdige interieurs zoomt de publicatie in op het verhaal van migratie en christendom in Nederland. Nog nooit is er op deze wijze aandacht besteed aan het erfgoed van de ruim een miljoen migrantenkerken in Nederland. In 2022 is de selectie van te fotograferen kerken vastgesteld en is fotograaf Bram Petraeus (o.a. NRC, Trouw, winnaar Zilveren Camera) aangetrokken. Ook is gestart met het schrijven van de teksten: wetenschappelijke inleidingen door dé experts op dit terrein en interviews die worden gehouden met de vertegenwoordigers van de selecteerde kerken.

Onderzoek en valorisatie

Het museum is een plek van kennisdeling en ontmoeting. We ontsluiten de eigen collectie voor het algemene publiek, voor vakgenoten en voor wetenschappers. Voor kerkelijke eigenaren ontsluiten we ook de individuele collecties *in situ* en delen we, op basis van zorgvuldig opgestelde protocollen, kennis hierover met andere partijen, waaronder wetenschappers en gemeentelijke overheden. De bibliotheek is met een consequent verzamelbeleid van 150 jaar een belangrijk instrument voor onderzoek en kennisoverdracht. Daarnaast is het museum ook een instrument van wetenschappers voor de valorisatie van hun onderzoek (bijvoorbeeld in tentoonstellingen of door het geven van lezingen in ons populaire randprogramma). Bijdragen van medewerkers en onderzoek naar de collectie krijgen doorwerking in publicaties, ook in die van externe onderzoekers. Zie ook de publicatielijst (pagina 93)

Onderzoek liturgisch textiel

Erfgoedexpert Richard de Beer verrichtte in 2022 promotieonderzoek naar de unieke collectie kerktextiel van Museum Catharijneconvent en de collecties *in situ* van oud-katholieke kerken. Het onderzoek concentreert zich op de gevolgen van de Reformatie voor de Rooms-Katholieke kerk en haar materiele cultuur, en in het bijzonder de gevolgen van het verbod op de katholieke eredienst in 1580. Gecombineerd met studie in archieven, literatuur en contemporaine bronnen is een nieuw verhaal ontstaan over behoud én vernieuwing van de identiteit van een religieuze minderheid in een periode van verdrukking. Richard de Beer promoveert in juni 2023. De publiekvertaling van dit onderzoek is onder meer de tentoonstelling *Fashion for God* die opent in 2023. Het verdiepend onderzoek hiervoor van Richard de Beer werd in 2022 met een Museumbeurs van het Nederlandse

Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) gehonoreerd.

Onderzoek Claux de Werve

Met een beurs uit het Schoufour-Martin Fonds van Vereniging Rembrandt is in 2022 door Jip van Reijen onderzoek gedaan naar het oeuvre van Claux de Werve. Met de verwerving in 2014 van een notenhouten Petrus beeld (RMCC b304), dat in de nabijheid van Claux de Werve geplaatst kan worden, is Museum Catharijneconvent het eerste museum in Nederland dat een stuk in huis heeft van deze in de Lage Landen geboren beeldhouwer.

Het onderzoek is afgerond in juni 2022 en heeft bijgedragen aan verdieping van de context van onze Petrus sculptuur. Het onderzoek heeft de gangbare ideeën over hoe het 'Theuley altaarstuk', waarvan het Petrusbeeld mogelijk onderdeel uitmaakte, op een fundamentele manier bevraagd. Het museum heeft op basis van dit onderzoek besloten een tentoonstelling voor te bereiden over Claux de Werve.

Internationaal belang

Op basis van de internationale kracht van de collectie en zijn rol als kenniscentrum, werkt het museum samen met partners in binnen- en buitenland. Naast alle doorlopende samenwerkingsprojecten waren de meest in het oog springende internationale activiteiten in 2022:

- Museum Catharijneconvent is partner in het Europese netwerk van musea met middeleeuwse collecties, genaamd Réseau des Musées d'Art Médiéval de l'Europe, waaronder Musée de Cluny (Parijs) en Museum Schnütgen (Keulen).
- Voor de tentoonstelling Ode aan Antwerpen (14 mei-17 september 2023) werkt het museum nauw samen met The Phoebus Foundation in Antwerpen.

- Het museum werkt in internationaal verband samen binnen diverse onderzoeksprojecten, bijvoorbeeld rond de MARKS ON ART database (o.a. RKD). Met M-Museum Leuven heeft Museum Catharijneconvent een samenwerkingsovereenkomst voor uitwisseling van kennis en expertise.
- Het museum werkt nauw samen met de internationale opleiding Conservation and Restoration of Cultural Heritage van de University of Amsterdam, waarbij studenten schilderijen van het museum onder begeleiding van de museumconservator en docenten van de UvA onderzoeken en restaureren.
- Conservatoren en erfgoed specialisten van Museum Catharijneconvent zijn lid van CODART Dutch and Flemish Art in Museums Worldwide, waarbij zij een actieve rol spelen bij congressen in de vorm van lezingen. Conservator dr. Micha Leeftang is lid van CODART's programma-commissie.
- Conservator dr. Micha Leeftang is lid van de vetting committee (keuringscommissie) van TEFAF (The European Fine Art Fair, Maastricht) voor de Old Master Paintings.
- Museum Catharijneconvent werkt nauw samen met de vakgroep Digital Art History van de Universiteit Utrecht. De lopende onderzoeksprojecten zijn tevens gelinkt aan NICAS (Netherlands Institute for Conservation+Art+Science+), Universiteit Leiden, TU Delft en The Factum Foundation in Madrid.
- Conservator dr. Micha Leeftang is als lid van de internationale wetenschappelijke adviescommissie betrokken bij het up-to-date maken van de Byvanck-database.
- Het museum is lid van de Deutschsprachige Arbeitsgemeinschaft Kirchlicher Museen und Schatzkammern.
- Het Museum is full member van de Europese netwerkorganisatie Future for Religious Heritage (FRH).

Talentontwikkeling

De kennis van de inhoudelijke staf van Museum Catharijneconvent is specialistisch. Dat maakt het noodzakelijk om talent zelf op te leiden. Het museum heeft aanstellingen voor junior-conservatoren om de zo de kennis en vaardigheden uit te breiden en over te dragen. In 2022 werkten de junior-conservatoren middeleeuwen Christiaan Veldman en Jip van Reijen aan tentoonstellingen en onderzoek, en valoriseerden zij hun kennis door middel van lezingen en publicaties. Voormalig junior-conservator Rianneke van der Houwen is sinds 5 jaar werkzaam in het museum en heeft medio 2022 Tanja Kootte opgevolgd als Van Oord conservator voor het Nederlands protestantisme. Sinds 2020 is Hanna Melse, gesteund door een Erfgoedtalentbeurs van het Mondriaan Fonds, voor een periode van twee jaar aangesteld om 'klaargestoomd' te worden om het stokje over te nemen van de senior-erfgoed specialist protestants erfgoed, die met pensioen gaat. Tenslotte zet het museum zijn deuren altijd open voor stagiairs van verschillende opleidingen.

Deze talentontwikkeling is mede mogelijk door steun van financiers als de familie Van Oord, de Van Baaren stichting, de Vereniging Rembrandt en de Stichting Elise Mathilde Fonds.

4. Verbouwing en herinrichting

Ook in 2022 werd er hard gewerkt aan de geplande verbouwing van het museum. Deze is nodig vanwege de noodzaak tot verduurzaming, de grote belangstelling voor ons museum en om ons gebouw en onze verhalen ook voor toekomstige generatie te kunnen laten schitteren. Alleen zo kunnen we speciaal voor het onderwijs (uniek in Nederland!) onze gedroomde nieuwe collectiepresentatie maken en een ontmoetingsplaats realiseren waar iedereen zich welkom voelt. We willen verduurzamen, twee tentoonstellingen tegelijkertijd presenteren en niet in de laatste plaats het prachtige middeleeuwse complex behouden voor de volgende vijfhonderd jaar.

Selectie architect

De eerste helft van 2022 stond in het teken van de selectie van de architect, een belangrijke stap in het verbouwingsproject. Vijf bureaus dongen mee naar de opdracht. De commissie bestond uit rijksbouwmeester Francesco Veenstra, die het voorzitterschap op zich had genomen, vertegenwoordigers van het museum, Suzan te Brake (op dat moment directeur Utrechts Monumentenfonds), Saskia Bak (directeur Museum Arnhem) en Peter Steijn (voormalig lid directieraad Gemeente Utrecht). Zij kozen unaniem voor de visie van KAAAN Architecten. De commissie waardeerde zowel de integrale aandacht voor de bezoekersbeleving als het samenspel tussen oud en nieuw waardoor het monument en de toegevoegde architectuur elkaar optimaal versterken.

Over het architectenbureau

KAAAN Architecten is een in Rotterdam, São Paulo en Parijs gevestigd architectenbureau dat opereert in een mondiale context. Sinds de oprichting werkten zij aan een breed scala van projecten. Tot de recente opdrachtgevers behoren Het Koninklijke Museum voor Schone kunsten in Antwerpen (KMSKA), Museum Paleis het Loo in Apeldoorn en de Rechtbank in Amsterdam. Voor Museum Catharijneconvent werkt het bureau samen met Origin Architecture & Engineering dat gespecialiseerd is in restauratie en renovatie van monumenten en landschappen.

Vormgevers nieuwe collectiepresentatie

Een belangrijk onderdeel van de verbouwing is de ontwikkeling van een geheel nieuwe collectiepresentatie in het kloostergebouw, die het museum in co-creatie met het onderwijs maakt. Deze zal worden vormgegeven door tentoonstellingsontwerper OPERA Amsterdam, in samenwerking met content design bureau Studio Louter. Zij werkten onder andere voor het Trinity College in Dublin (the Book of Kells), het Nationaal Holocaustmuseum in Amsterdam en Rijksmuseum Boerhaave.

Gesprekken met de omgeving

Het museum voerde in 2022 veelvuldig overleg met belanghebbenden en betrokkenen rond de verbouwing. Denk aan buurtbewoners, scholen, het parochiebestuur en de locatieraad van de

Sint-Catharinakathedraal, betrokkenen in de stad, monumentenspecialisten en financiers. Ook is er uitvoerig gesproken met de Gemeente Utrecht over het vergunningsproces.

In samenwerking met Historische vereniging Oud Utrecht en Architectuurcentrum Aorta organiseerden we in maart 2022 in TivoliVredenburg de openbare presentatie van de visies van de vijf architectenbureaus. Onder grote belangstelling lichtten de architecten hun visie op de verbouwing van het museum toe.

Planning en budget

De tweede helft van 2022 stond in het teken van het schetsontwerp. De stijging van de bouwkosten en de rentekosten maken de verbouwing financieel uitdagend. Wij zijn tevreden dat wij begin 2023 een schetsontwerp, passend binnen de financiële kaders, hebben kunnen vaststellen.

5. Organisatie en financiën

Organisatie

In 2022 werkten er 70 medewerkers in dienstverband voor het museum met een totaal van 58 fte. Aan het museum waren in 2022 30 museumdocenten verbonden. Daarnaast kon het museum rekenen op een enthousiaste groep van meer dan 45 vrijwilligers in het museum (en meer dan 1500 vrijwilligers binnen het *Grootste Museum van Nederland*). Tot slot deden 10 stagiaires werkervaring op in het museum binnen verschillende afdelingen.

De coronacrisis had in de voorgaande jaren een grote impact op de museale sector en vanzelfsprekend ook op Museum Catharijneconvent. Helaas moeten we constateren dat deze impact ook in 2022 nog gevoeld werd. Het bezoek kwam in 2022 (na een sluiting begin 2022) langzaam op gang. Het museum heeft ervoor gekozen om de tentoonstelling *Van God Los?* en de focuspresentatie *Mystiek Moluks* langer te programmeren, rekening houdend met het opstarten van museumbezoek en het creëren van wat meer rust en ruimte in de organisatie.

2022 was een goed jaar voor het museum, maar we hadden ook te maken met organisatorische uitdagingen. Dat het museum een grootschalige verbouwing voorbereid had effect op de organisatie. Zo is het takenpakket van het hoofd bedrijfsvoering en de controller verzaamd en zijn extra mensen aangetrokken met specifieke expertise, zoals bouwmanager Jacques Webbers. Daarbij was er in 2022 sprake van een aantal wisselingen in MT-functies, die inmiddels weer met succes zijn ingevuld.

Een belangrijke aanvullende uitdaging was – net als bij veel andere organisaties in 2022—het hoge

ziekterverzuim: 6,9% (in 2021 was het 4,2%; pre-corona lag het ziekterverzuim rond de 2%). Met de bedrijfsarts, een nieuwe HR-adviseur en inspanningen van leidinggevenden, is het tij inmiddels gekeerd. Het ziekterverzuimpercentage daalde de begin 2023 gestaag.

We hielden vinger aan de pols met een medewerkers-tevredenheidsonderzoek. Het museum kan rekenen op intrinsiek gemotiveerd personeel, dat trots is in Museum Catharijneconvent te werken. Het werk wordt ervaren als zinvol, passend bij de kennis en kunde en uitdagend. Verbeterpunten liggen in het nog meer helderheid creëren in taken en verantwoordelijkheden. Daar gaat het museum mee aan de slag.

Vrijwilligers

Ook in 2022 kon Museum Catharijneconvent rekenen op de onmisbare inzet van een toegewijde groep van vrijwilligers. Gedurende het jaar ondersteunt een team van gastvrouwen en –heren het museum bij een gastvrije ontvangst van het publiek achter de kassa en tijdens openingen en andere bijeenkomsten in het museum. Daarnaast spelen de vrijwilligers van de afdeling Erfgoed in Kerk en Klooster een cruciale rol bij de ondersteuning van de erfgoed-specialisten tijdens de inventarisatie en waardering van het roerende erfgoed *in situ*. We zijn ook dankbaar voor de vrijwilligers in de bibliotheek.

Museumdocenten

Binnen de educatieve visie en ambities van Museum Catharijneconvent zijn museumdocenten van groot belang. Voor museumdocenten, die op zzp-basis

aan het museum verbonden zijn, is de corona-crisis extra pijnlijk geweest. Waar sectorbreed het beeld ontstaat dat veel museumdocenten in loondienst of buiten de sector zijn gaan werken, is er binnen Museum Catharijneconvent sprake van een relatief kleine inkrimping van de groep museumdocenten. Museumdocenten geven aan dat dit te danken is aan de betrokkenheid die het museum tijdens de coronacrisis heeft getoond, bijvoorbeeld in het verstrekken van extra opdrachten voor de ontwikkeling van nieuw educatief materiaal.

Ondernemingsraad

De ondernemingsraad (OR) bestond in 2022 uit Dieuwke Becker (voorzitter), Helen van der Meulen (secretaris), Joska Swüste (vicevoorzitter), Marieke Wickham en Ingrid Henkemans. In het OR-directie overleg (ORD) is veel aandacht besteed aan de impact van de verbouwing op het personeel. Ook is er aandacht besteed aan de nieuwe CAO, het doorlichting van het functiehuis, het functioneren van de flexibele schil, secundaire arbeidvoorwaarden en overige personeelsvoorzieningen, waaronder hybride werken. Ook de gezondheid en het relatief hoge percentage ziekteverzuim van het personeel stonden hoog op de agenda.

Automatisering

Het museum heeft ook in 2022 flink geïnvesteerd in automatisering. De mogelijkheden voor thuiswerken zijn verbeterd en de implementatie van het ticketing- en kassasysteem Recreatex is afgerond. Wat betreft AVG en cybersecurity is er gewerkt aan bewustzijn in de organisatie over dit thema. Met ID Control, een bureau gespecialiseerd in AVG en cybersecurity is gestart met het scannen van alle datasystemen van het museum en deze te toetsen op veiligheid. In 2022 is ook gestart met de overgang van een fysiek naar een digitaal postarchief. Onderdeel hiervan is het kritisch beoordelen van informatie die al dan niet voor de hele organisatie beschikbaar is.

Museumcomplex

Meerjarenonderhoudsplan

Museum Catharijneconvent werkt met een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Deze is herzien in 2021 en heeft een doorkijk van 10 jaar. Uiteraard hebben de verbouwingsplannen effect op de uitvoering. Vanuit het oogpunt van efficiënte inzet van de middelen wordt het onderhoud waar mogelijk uitgesteld, totdat duidelijk is hoe de verbouwingsplannen eruitzien. Ook wordt bezien of werkzaamheden naar voren kunnen worden gehaald en uitgevoerd tegelijkertijd met de verbouwing van het museum.

In 2022 is onder andere gewerkt aan onderhoud en keuring van de vluchtwegsignalering incl. noodverlichting, beveiligings- en brandmeldinstallatie, en keuring van de elektrische installatie. Ook is schilderwerk uitgevoerd. Met het oog op efficiëntie en kostenbesparing is er voor gekozen om onderhoud meer te bundelen onder een aantal grote partijen, in plaats van een versnippering van kleinere contracten.

Verduurzaming

Het project Routekaart Verduurzaming Musea van de Museumvereniging betreft een onderzoek naar de verduurzaming van de rijksmusea met het oog op de verduurzamingsambities van musea en de wettelijke verduurzamingseisen die in de komende jaren gaan gelden. Onderdeel hiervan is het opstellen van een routekaart naar 2030 en 2040 om hiermee te voldoen aan de klimaatwet. Het onderzoek is uitgevoerd door Royal HaskoningDHV.

Museum Catharijneconvent is zeer geïnteresseerd aan de aanbevelingen die volgen uit de routekaart. In het kader van de grootschalige verbouwing die het museum de komende jaren tegemoet ziet is dit ook hét moment om te investeren in het uitvoeren van de maatregelen. Het museum is hiervoor afhankelijk van duurzaamheidsfinanciering van het ministerie van OCW.

Museum Catharijneconvent is, als lid van de Museumvereniging, mede ondertekenaar van de Klimaatverklaring voor erfgoedorganisaties, opgesteld in december 2022. Op basis van deze verklaring passen wij onze eisen op het gebied van binnenklimaat aan. Concreet betekent dit dat we gaan werken met een bandbreedte als het gaat om temperatuur en luchtvochtigheid, en afstappen van vaste waarden (setpoints). Recente wetenschappelijke inzichten tonen aan dat dit verantwoord is. Zeer kwetsbare objecten blijven geplaatst in een klimaatvitruine. Deze maatregel levert een aanzienlijke besparing op het energieverbruik op.

Ook is in 2022 gewerkt aan het in het hele museum vervangen van de verlichting door LED-verlichting. LED-verlichting verbruikt minder energie en stoot aanzienlijk minder warmte uit. Dit heeft naast minder energieverbruik ook een positief effect op het klimaat op zaal en dus ook op het verbruik van de klimaatinstallaties. De nieuwe verlichting is geschikt om ook na de verbouwing van het museum te gebruiken. Het gaat hier dus om een duurzame investering.

Financiën

Algemeen

Museum Catharijneconvent heeft 2022 afgesloten met een positief resultaat uit reguliere c.q. genormaliseerde bedrijfsvoering van € 25.495.

De afgelopen jaren heeft het museum gewerkt aan het versterken van het weerstandsvermogen, vanwege de coronacrisis is het niet mogelijk geweest dit in de afgelopen jaren door te zetten. Zodoende is het weerstandsvermogen slechts zeer beperkt toegenomen tot € 654.561.

Risicomanagement

Uiteraard voert het museum een gedegen risicobeleid. De belangrijkste risico's vormen tegenvallende publieks- en fondswerfinkomsten. Wat betreft de overige financiële risico's hanteert het museum een zeer terughoudend beleid. Het museum kent – met uitzondering van een eventuele grote buitenlandse kunstaankoop – een beperkt valuta risico en door het overzichtelijke aantal opdrachtgevers een beperkt kredietrisico.

Toekomst

Om de unieke positie van het museum voor bezoekers, wetenschappers, kerkelijke eigenaren en de samenleving als geheel te behouden en versterken is het cruciaal om de kwalitatieve en kwantitatieve impact van het museum verder te vergroten. Hierbij hanteren we een strategie die voortbouwt op de eerdere publiekssuccessen, gebaseerd op een scherp profiel, een sterke identiteit en duidelijk afgebakende doelgroepen.

Tenslotte geldt dat de toekomst uit moet wijzen of de museumsector de komende jaren weer op het niveau van voor de coronapandemie komt wat betreft bezoekersaantallen. Het jaar 2022 is voor Museum Catharijneconvent hoopgevend. Met een gevarieerde en inhoudelijk sterke programmering hebben we een grote stap gezet in het achter ons

laten van de moeilijke coronajaren, en kijken we vol enthousiasme en met vertrouwen vooruit.

Vereniging Vrienden, Fonds Museum Catharijneconvent en begunstigers

Fonds Museum Catharijneconvent

Het bestuur van Fonds Museum Catharijneconvent wil het museum complimenteren met een succesvol en bruisend jaar. Het jaar ging van start met *Van God los? De onstuimige jaren zestig*, de laatste tentoonstelling gemaakt door Van Oord conservator voor het Nederlands protestantisme Tanja Kootte. Daarna opende eind september de eerste tentoonstelling van Tanja's opvolger Rianneke van der Houwen, die samen met gospelkenner en -zangeres Shirma Rouse de muzikale tentoonstelling *Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop* maakte. Fonds Museum Catharijneconvent droeg met veel genoegen bij aan beide tentoonstellingen die verrassende perspectieven op het christelijk erfgoed gaven en waarmee het museum een breed publiek wist te bereiken.

Het bestuur is bovenal trots op het grote succes van de eerste publiekspresentatie van de gerestaureerde Napolitaanse kerststal in de naastgelegen Sint-Catharinakathedraal. Voorafgaand vond een intensief restauratieproject plaats, dat mede dankzij de succesvolle crowdfunding *Adopteer een kerststalfiguur* en het ir. Frank N. Vroom Fonds mogelijk werd gemaakt. In aanloop naar de opening van de grote publiekspresentatie in de Sint-Catharinakathedraal op 18 december, werden de Maria- en Heilige Familie-Adoptanten persoonlijk in het museum ontvangen voor een kijkje achter de schermen tijdens de opbouw van de stal. Alle tegenprestaties zaten stevast 'volgeboekt' en het was bijzonder en waardevol om zoveel Adoptanten persoonlijk te ontvangen en te ontmoeten.

VRIENDENLOTERIJ

€ 660.000,-

Museum Catharijneconvent -
Het grootste museum van de Nederlanders

Mijlpalen in 2022 waren de hernieuwing van de meerjarige bijdrage van Stichting VOx Impuls voor het conservatorschap van het Nederlands protestantisme en de verlenging van de meerjarige steun van de heer Bert Twaalfhoven voor het conservatorschap middeleeuwen. Wij danken de familie Van Oord en de heer Twaalfhoven hiervoor. Dit maakt het mogelijk om deze cruciale collectiegebieden verder te ontwikkelen en het museum te profileren als (inter)nationaal kenniscentrum van het christelijk erfgoed.

Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

Tijdens de Vriendendag op 25 juni 2022 vierde de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent het 50-jarig jubileum. Het hoogtepunt van de feestelijke middag was de presentatie van het eerder in dit jaarverslag genoemde jubileumgeschenk van de Vrienden aan Museum Catharijneconvent: een meer dan manshoge muurschildering in de Refter door kunstenaar Kasper Bosmans. Daarbij droeg de Vereniging Vrienden in 2022 bij aan de realisatie van de tentoonstelling *Van God Los? De onstuimige jaren zestig*.

In mei 2022 zochten we in aanloop naar de jubileum-Vriendendag 50 nieuwe 'beschermengelen' voor het ondersteunen van de realisatie van tentoonstellingen en aankoop van kunst voor de collectie. En dat is gelukt! Maar liefst 77 nieuwe beschermengelen traden toe tot de schare van liefhebbers van het museum. Deze actie bracht het aantal vrienden in 2022 voor het eerst boven de 2.000!

Begunstigers

Naast de structurele financiering van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontving Museum Catharijneconvent bijdragen van fondsen en stichtingen voor de realisatie van vernieuwende tentoonstellingen, educatieve projecten, aankopen voor de collectie en de ontwikkeling van

erfgoedtalent. We ontvingen een bijdrage van maar liefst €660.000 van de VriendenLoterij, voor de uitbreiding van het Grootste Museum van Nederland onder de noemer het *Grootste Museum van alle Nederlanders*. Hiermee kan het museum in 2023 en 2024 gebedshuizen uit diverse tradities en tijden toevoegen. Wij danken de VriendenLoterij voor deze genereuze bijdrage. Naast het structurele partnerschap met de VriendenLoterij, is de Van Baaren Stichting een zeer trouwe financier, die het museum op tal van terreinen met incidentele en met meerjarige bijdragen ondersteunt waaronder de financiering van de conservator internationale kerken.

We zijn trots op de grote belangstelling van financiers voor de tentoonstelling *Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop*. De tentoonstelling kwam tot stand met de medewerking van een coalitie van partners, van gospelartiesten tot leden van internationale kerkgemeenschappen. Deze aspecten maken dat het project goed aansluit bij de doelstellingen van de fondsen en stichtingen die hebben bijgedragen aan deze vernieuwende tentoonstelling. Wij noemen hier in het bijzonder het Fonds voor Cultuurparticipatie, het VSB Fonds en het Mondriaan Fonds als partners. Enkele financiers droegen indirect bij door middel van hun steun aan een breder project waarbij internationale en migrantenkerken in Nederland meer zichtbaar worden in het museum.

In 2022 was de eerste publiekspresentatie van de gerestaureerde Napolitaanse kerststal in de Sint-Catharinakathedraal. De Van den Tweel Foundation zegde toe om gedurende 2022-2025 hoofdsponsor te zijn van de kerststalpresentatie met een bijdrage van in totaal €100.000. We bedanken de heer Van den Tweel voor deze geweldige bijdrage, waarmee hij een stevig fundament heeft gelegd onder de fondswerving voor dit uitdagende project. Verder ontvingen we voor de kerststalpresentatie

ruimhartige toekenningen van de Van Baaren Stichting, K.F. Hein Fonds en Fentener van Vlissingen Fonds.

Ook voor onze educatieve programma's waren fondsen en stichtingen trouwe partners. Met hun essentiële steun bieden we een brede waaier van betekenisvolle activiteiten aan voor het primair en voortgezet onderwijs. De educatieve activiteiten dragen bij aan de culturele en sociale vorming van kinderen en jongeren. Een brede coalitie van meer dan twintig financiers draagt bij aan het landelijke educatieve project *Feest! Weet wat je viert* en een anonieme familiestichting ondersteunt ons educatieproject Identiteit en Imago voor het voortgezet onderwijs.

Wij danken al onze financiers voor hun genereuze steun en betrokkenheid! Om de nationale collectie van christelijke kunst en cultuur in Nederland te behouden en op vernieuwende wijze toegankelijk te maken voor een groot en breed publiek, zijn hun bijdragen van groot belang. Wilt u meer weten over de mogelijkheden om bij te dragen aan de doelstellingen van Museum Catharijneconvent? Neem dan contact op met directeur Marieke van Schijndel via m.vanschijndel@catharijneconvent.nl

2023 en verder

Ode aan Antwerpen

Van 14 mei t/m 17 september 2023 organiseert Museum Catharijneconvent de oogverblindende tentoonstelling *Ode aan Antwerpen. Het geheim van de Hollandse meesters*. Aan de hand van ruim 80 topstukken van Vlaamse en Hollandse meesters laten we zien dat de bloei van de Hollandse schilderkunst in de zeventiende eeuw niet mogelijk was geweest zonder de religieuze en economische vluchtelingen uit Antwerpen. Grootmeesters als Maerten de Vos, Frans Floris, Frans Hals, Peter Paul

Rubens en Rembrandt van Rijn nemen de bezoeker mee in dit turbulente verhaal. Nooit eerder is er zo'n omvangrijke en veelomvattende expositie over dit onderwerp georganiseerd.

Fashion for God

Van 12 oktober 2023 t/m 21 januari 2024 schittert het in Museum Catharijneconvent tijdens de tentoonstelling *Fashion for God*. Een ongekende ervaring met weelderige modestoffen, oogverblindend borduurwerk en luxueuze *high fashion* uit de zeventiende- en achttiende eeuw. Laat je meevoeren door de balzaal vol rijkversierde mantels en overdadig gebloemde baljurken. Deze zijn exclusief ontworpen én hergebruikt om te stralen in schuilkerken, waarbij vrouwelijke makers een beeldbepalende rol speelden. Studio Maison the Faux staat garant voor het extravagante design van de tentoonstelling.

De zoektocht naar het eigen gezicht van de katholieke kerk in Nederland, leidde 300 jaar geleden tot de verkiezing van Cornelis Steenoven tot aartsbisschop van Utrecht, zonder instemming van Rome. Zo ontstond de Oudkatholieke kerk in Nederland. Voor het museum de aanleiding om deze tentoonstelling te programmeren.

Sinterklaas en de Mooiste Kerststal van Nederland

Ook in 2023 pakt Museum Catharijneconvent weer uit met de evenementen rond de feestdagen. We verwachten dat *Sint-Maarten*, *het Huis van Sinterklaas* en de *Mooiste Kerststal van Nederland* weer een groot succes worden.

Grootste Museum van Nederland

Dankzij de bijdrage van de VriendenLoterij gaat een langgekoesterde wens in vervulling: het diverser maken van het *Grootste Museum van Nederland*. De komende jaren breiden we het uit met gebedshuizen uit diverse tradities en tijden, zoals moskeeën, tempels, een betonkerk en internationale kerken.

Verkorte jaarrekening Museum Catharijneconvent

Balans per 31 december 2022

(Na resultaatbestemming)

Activa	31-12-2022	31-12-2021	Passiva	31-12-2022	31-12-2021
	€	€		€	€
Materiële vaste activa	1.452.136	1.453.259	Algemene reserve	654.561	629.066
Financiële vaste activa	17.500	19.500	Bestemmingsreserves	1.524.971	1.839.977
Totale vaste activa	1.469.636	1.472.759	Totale eigen vermogen	2.179.532	2.469.043
Vorraden	130.173	130.527	Aankoopfonds	535.027	535.027
Vorderingen	2.204.311	967.461	Voorzieningen	391.941	378.692
Liquide middelen	9.093.039	8.611.666	Langlopende schulden	6.814.553	5.115.026
Totale vlottende activa	11.427.523	9.709.654	Kortlopende schulden	2.976.106	2.684.624
Totale activa	12.897.159	11.182.412	Totale passiva	12.897.159	11.182.412

Categoriale exploitatierekening over 2022

	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Baten	€	€	€
Directe inkomsten			
Publieksinkomsten	627.560	838.875	530.033
Overige directe inkomsten	153.868	145.000	197.794
Totaal directe inkomsten	781.428	983.875	727.827
Indirecte inkomsten	30.000	75.000	6.283
Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	723.071	295.000	351.873
Private middelen - bedrijven	0	0	0
Private middelen - private fondsen	661.848	571.794	429.777
Private middelen - goede doelenloterijen	733.668	350.000	262.149
Totaal bijdragen uit private middelen	2.118.587	1.216.794	1.043.799
Totaal eigen inkomsten	2.930.015	2.275.669	1.777.909
Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
Totaal structureel OCW	5.043.147	5.135.774	4.650.781
OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	3.270.599	3.172.694	3.172.694
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	1.058.520	1.274.247	789.254
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	714.028	688.833	688.833
OCW: Kaderregeling exploitatiesubsidies onderzoek en wetenschap	0	0	0
Totaal structureel Provincie	0	0	0
Totaal structureel Gemeente	0	0	0
Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
Totale structurele subsidies	5.043.147	5.135.774	4.650.781
Incidentele publieke subsidies	663.897	250.000	1.253.364
Totaal subsidies	5.707.044	5.385.774	5.904.145
Totale baten	8.637.059	7.661.443	7.682.055

	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
	€	€	€
Lasten			
Personeelslasten	4.678.594	4.025.215	4.007.855
Huisvestingslasten	919.147	1.089.000	924.745
Afschrijvingen	277.373	336.160	261.693
Aankopen	64.000	50.000	264.500
Overige lasten	2.987.593	2.353.764	2.180.767
Totale lasten	8.926.707	7.854.139	7.639.560
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-289.648	-192.696	42.494
Saldo rentebaten en -lasten	137	-10.000	-30.810
Mutatie aankoopfonds	0	50.000	0
Exploitatieresultaat	-289.511	-152.696	11.685

Toelichting op het resultaat

Exploitatieresultaat	-289.511	11.685
Correcties voor bijzondere resultaten:		
Mutatie bestemmingsreserve COVID-19	182.138	5.789
Mutatie bestemmingsreserve Verbouwing en Herinrichting	128.897	0
Resultaat herinrichting vaste presentatie 2005	3.971	4.146
Daadwerkelijke reguliere exploitatieresultaat	25.495	21.620

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op de per 1 januari 1995 verzelfstandigde Stichting Museum Catharijneconvent te Utrecht. De Stichting ontvangt een bekostigingsbijdrage voor het beheer en behoud van de collectie en instandhouding van het gebouw. Daarnaast ontvangt de Stichting een subsidie voor publieksactiviteiten. Tevens worden inkomsten verworven door entreegelden, huuropbrengsten, sponsorgelden, bijdragen en schenkingen. De Stichting presenteert en beheert de Rijkscollectie die op basis van de beheersovereenkomst met de Staat aan de Stichting is toevertrouwd.

Handboek Verantwoording Cultuursubsidies 2021-2024

Met ingang van 1 januari 2021 is het Handboek instellingen Erfgoedwetsubsidies subsidieperiode 2021-2024 van kracht. De richtlijnen hierin sluiten zoveel mogelijk aan op de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (Boek 2, Titel 9) alsmede de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving (RJ 640, organisaties zonder winstoogmerk). De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024. De begroting is gebaseerd op de door de minister goedgekeurde meerjarenbegroting 2021-2024.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Begin 2022 was er nog sprake van preventieve COVID-maatregelen van de overheid. Het museum was de eerste periode van 2022 gesloten. Daarnaast zien we dat het publiek in de loop van 2022 het museum weer wist te vinden, maar nog niet met de aantallen van voor de pandemie. COVID-steun was ook in 2022 onontbeerlijk voor de continuïteit van Museum Catharijneconvent. Het ministerie van OCW heeft zowel voor 2020 (€ 1.253.100), 2021 (€ 907.600) en 2022 (€ 408.400) zorggedragen voor aanvullende steun, ook de Van Baaren (€ 30.000) Stichting heeft bijgedragen. De ontwikkelingen zijn op dit moment nog steeds onzeker en onderhevig aan veranderingen. Het is nog onzeker wanneer en hoeveel bezoekers we mogen ontvangen. Ook is nog zeer de vraag hoe COVID doorwerkt wanneer de crisis voorbij is op de economische situatie. De liquiditeit is ruim voldoende. Op basis van de huidige liquiditeitspositie en het feit dat de organisatie de coronacrisis goed heeft doorstaan kan er positief naar de toekomst gekeken worden.

Vestigingsadres en inschrijfnummer handelsregister

De Stichting Museum Catharijneconvent is gevestigd op Lange Nieuwstraat 38, 3512 PH te Utrecht. De stichting is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41187306.

Schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van de stichting zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien voor het vereiste inzicht noodzakelijk, is de aard van deze oordelen en schattingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Verbonden partijen

Aan de stichting verbonden partijen betreffen:

- Stichting Fonds Museum Catharijneconvent
- Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

Beide verbonden partijen hebben een zelfstandig en onafhankelijk bestuur, waardoor geen overwegende zeggenschap heerst bij de verbonden partijen. Om deze reden worden de cijfers niet in de cijfers van Museum Catharijneconvent geconsolideerd.

Kunstcollectie

De collectie is overwegend eigendom van collectiestichtingen. Zij hebben het beheer van hun eigendom aan de overheid toevertrouwd. Bij de verzelfstandiging van het museum in 1995 is middels de Beheersovereenkomst de collectie vervolgens door de overheid in beheer gegeven aan Stichting Museum Catharijneconvent. Daarom is de collectie niet in de balans opgenomen. Tevens is bij de verzelfstandiging de intentie uitgesproken dat nieuwe verwervingen als eigendom worden toegevoegd aan de Rijkscollectie, welke deels ook door Stichting Museum Catharijneconvent wordt beheerd. Daarom zijn ook deze objecten niet in de balans opgenomen.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

De jaarrekening van Stichting Museum Catharijneconvent is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2021-2024. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische waarde verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de historische kostprijs, eventueel verminderd met een geschatte restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname, op investeringen in het boekjaar wordt naar tijdgelang afgeschreven. Voorbereidingskosten inzake de aanstaande verbouwing en herinrichting worden vooralsnog rechtstreeks ten bate van het resultaat gebracht. Zodra de plannen definitief zijn, zullen kosten die vanaf dat moment gemaakt worden en die voldoen aan de activeringscriteria geactiveerd worden. Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd.

Voorraden

De voorraden voor verkoop worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De waardering van de bestanddelen van de voorraden en van de bepaling op het resultaat op de goederentransacties en -posities vindt plaats op basis van FIFO (first in - first out). Indien nodig wordt rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Vorderingen

Vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na de eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voor zover nodig wordt rekening gehouden met een voorziening voor oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds is ter dekking van toekomstige investeringen in de collectie beheerd door de Stichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is in te schatten. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de bedragen die naar schatting nodig zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien het effect van de tijdswaarde materieel is, vindt waardering plaats tegen contante waarde.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Pensioenen

De pensioentoezegging aan het personeel is ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn, een bedrijfstakpensioenfonds. De pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst met de kenmerken van een middelloonregeling. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als pensioenlast verantwoord in de staat van baten en lasten. Vooruitbetaalde premies worden verantwoord als overlopende activa indien dit leidt tot een terugstorting of vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het storten van een aanvullende bijdrage in geval van tekorten bij het pensioenfonds. De dekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2022 109,2% (2021: 106,6%). In het bijgewerkte herstelplan van maart 2019 laat PFZW zien dat de beleidsdekkingsgraad eind 2027 weer op het vereiste niveau kan zijn. Dit is binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar. Zolang er niet genoeg geld in kas is, past PFZW dit plan elk jaar aan en legt het ter goedkeuring voor aan toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB).

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening voor jubileumuitkeringen dient te worden opgenomen conform de bepalingen uit Richtlijn 271 van de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De voorziening is berekend rekening houdend met deelnamekansen deelnamekansen, toekomstige uitkeringen en reeds verstreken diensttijd. De voorziening wordt gevormd voor de in de CAO opgenomen toekomstige jubileumuitkeringen.

Langlopende schulden

De opgenomen investeringssubsidie betreft ontvangen bijdragen van derden ter financiering van investeringen. Vrijval vindt plaats naar rato van de afschrijvingen op de desbetreffende activa. Deze vrijval wordt ten gunste van het exploitatieresultaat gebracht. Voor het beheer en behoud van het gebouw wordt van OCW een bekostigingsbijdrage ontvangen, het per balansdatum nog niet bestede deel wordt tegen nominale waarde opgenomen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd korter dan één jaar. Deze worden, voorzover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, dit betreft meestal de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

De niet in de balans opgenomen verplichtingen zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten uit transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Kosten worden op basis van de gerealiseerde bestedingen toegerekend aan de exploitatiebegroting.

Opbrengstverantwoording

Algemeen

Baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Het niet aangewende bedrag van de toegekende Huisvestingssubsidie OCW vwordt in de balans als 'Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW' onder de schulden opgenomen.

Investeringsubsidies

Subsidies met betrekking tot investeringen in de materiële vaste activa worden als verplichting op de balans opgenomen en in mindering gebracht op de in de staat van baten en lasten verwerkte afschrijvingen.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Tentoonstellingen

Voor tentoonstellingen waarvan de looptijd over 2 boekjaren plaatsvinden, worden de baten en lasten naar rato van de looptijd over deze 2 boekjaren verdeeld. Verwachte uitgaven boven de kostenbegroting worden verwerkt in het jaar waarin deze worden verwacht.

Vennootschapsbelasting

Op 1 februari 2021 is bericht ontvangen van de Belastingdienst inzake de beoordeling belastingplicht Vennootschapsbelasting. Op basis van de analyse wordt het museum vooralsnog als niet belastingplichtig aangemerkt voor de Vennootschapsbelasting. Geconcludeerd is dat er geen sprake is van het drijven van een onderneming voor de Vennootschapsbelasting. Ook wordt gesteld dat voor geen van de activiteiten sprake is van een winststreven. Dit leidt ertoe dat de Stichting vanaf 2016 niet als belastingplichtig is aangemerkt voor de Vennootschapsbelasting. Jaarlijks zal worden beoordeeld of de analyse nog juist en accuraat is teneinde vast te stellen dat er geen sprake is van het drijven van een onderneming voor de Vennootschapsbelasting. De Stichting heeft de verplichting deze jaarlijkse monitoring met conclusies toe te sturen aan de Belastingdienst.

Balans per 31 december 2022

Materiële vaste activa	Gebouwen en terreinen	Herinrichting vaste presentatie	Inventarissen en inrichting	Activa in uitvoering	Totaal
Het verloop in het verslagjaar is als volgt:	€	€	€	€	€
Boekwaarde per 1 januari 2022	1.039.928	16.995	396.336	0	1.453.259
Bij: Investerings	0	0	210.048	66.201	276.249
Af: Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Af: Afschrijvingen	175.745	3.971	97.657	0	277.373
Bij: Corr. afschr. desinvesteringen	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2022	864.182	13.024	508.728	66.201	1.452.136
Aanschafwaarde per 31 december 2022	3.920.439	2.876.787	1.966.803	66.201	8.830.230
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2022	3.056.257	2.863.763	1.458.075	0	7.378.094
Boekwaarde per 31 december 2022	864.182	13.024	508.728	66.201	1.452.136

Financiële vaste activa

Dit betreft een verstrekte lening aan Catharijne Café om de periode met beperkende maatregelen door COVID-19, zo goed mogelijk door te komen. De hoofdsom bedraagt € 31.500. De verschuldigde rente bedraagt 3% per jaar.

	2022	2021
	€	€
Lening u/g Catharijne café		
Saldo per 1 januari	31.500	0
aflossingen	2.000	0
verstekte gelden	0	31.500
Saldo per 31 december	29.500	31.500
aflossingsverplichting komend boekjaar	12.000	12.000
Langlopend per 31 december	17.500	19.500

Vorraden	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Vorraad museumkaarten	6.301	15.299
Winkelvoorraad	123.872	115.228
	130.173	130.527

Vorderingen	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Handelsdebiteuren	28.996	30.537
Belastingen en premies sociale verzekeringen	311.076	215.431
Aflossingsverplichtingen leningen u/g	12.000	12.000
Overlopende activa	1.852.239	709.493
	2.204.312	967.461

Eigen vermogen

Het eigen vermogen per 31 december 2022 bedraagt € 2.179.532, dit bestaat echter voor € 1.524.971 uit vastgelegde bestemmingsreserves. Het vrij besteedbare deel (de algemene reserve) bedraagt zodoende € 654.561 (ultimo 2021: € 629.066).

	Algemene reserve	Bestemmings- reserves	Totaal
	€	€	€
Het verloop in het verslagjaar is als volgt:			
Saldo per 1 januari 2022	629.066	1.839.977	2.469.043
Resultaatbestemming 2022	25.495	-315.006	-289.511
Saldo per 31 december 2022	654.561	1.524.971	2.179.532

De bestemmingsreserves zijn als volgt uit te splitsen:

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Bestemmingsreserve COVID-19	349.080	531.218
Bestemmingsreserve Verbouwing en Herinrichting	1.087.866	1.216.763
Overige bestemmingsreserves	88.025	91.996
	1.524.971	1.839.977

Vorzieningen	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Voorziening groot onderhoud	358.215	352.611
Voorziening jubileumgratificaties	33.726	26.081
	391.941	378.692

Langlopende schulden	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Investeringsubsidies	816.669	801.319
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	5.997.884	4.313.707
	6.814.553	5.115.026

Kortlopende schulden	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Schulden aan leveranciers	593.926	419.531
Belastingen en premies sociale verzekeringen	242.910	157.738
Overlopende passiva	2.139.270	2.107.354
	2.976.106	2.684.624

Toelichting op de categoriale exploitatierekening over 2022

Resultaat	realisatie 2022 €	begroting 2022 €	realisatie 2021 €
In 2022 is een negatief resultaat gerealiseerd van € 289.511 bestaande uit:			
Resultaat reguliere exploitatie	25.495	0	21.620
Resultaat herinrichting	-3.971	-3.971	-4.146
Verbouwing en Herinrichting	-128.897	0	0
Niet bestede deel aanvullende steun OCW COVID-19*	-182.138	-148.725	-5.789
	-289.511	-152.696	11.685

* Van het niet bestede deel van de aanvullende steun OCW COVID-19 uit 2020 is in 2022 een bedrag van € 182.138 onttrokken.

Publieksinkomsten

Inkomsten uit kaartverkoop	477.445	639.000	411.505
Overige publieksinkomsten	150.115	199.875	118.528
	627.560	838.875	530.033

Subsidies structureel OCW

OCW: Regeling specifiek cultuurbeleid (publieksactiviteiten)	3.270.599	3.172.694	3.172.694
OCW: Erfgoedwet onderdeel huisvesting	1.058.520	1.274.247	789.254
OCW: Erfgoedwet onderdeel collectiebeheer	714.028	688.833	688.833
	5.043.147	5.135.774	4.650.781

Voor de subsidies in het kader van Huisvesting en Collectiebeheer is thans de beschikking ontvangen met betrekking tot 2023. Op basis van de Erfgoedwet is er wel continuïteit voor de lange termijn in de financiering van het beheer van Huisvesting en Collectie.

Personeelslasten	realisatie 2022 €	begroting 2022 €	realisatie 2021 €
Lonen en salarissen (incl sociale- en pensioenlasten)	3.833.837	0	3.516.871
Inhuur personeel	549.968	0	321.703
Overige personeelskosten	294.789	0	169.282
	4.678.594	4.025.215	4.007.855

In het verslagjaar waren er gemiddeld 57,6 fte werkzaam (2021: 53,2).

Wet Normering Topinkomens

Op 1 januari 2013 is de wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Museum Catharijneconvent. Het voor Stichting Museum Catharijneconvent toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

<u>Gegevens 2022</u>	<u>Drs. M.A.van Schijndel</u>
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01/31-12
Omvang dienstverband	1,0 fte
Dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 131.546
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.032
Bezoldiging	€ 147.578
Individueel WNT-maximum	€ 216.000

Gegevens 2021

Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/31-12
Omvang dienstverband	1,0 fte
Dienstbetrekking	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 129.815
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.351
Bezoldiging	€ 144.166
Individueel WNT-maximum	€ 209.000

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder.

<u>Naam topfunctionaris</u>	<u>Functie</u>
Drs. C.J. Beuving	voorzitter
Drs. A. Pastoor	lid
Mr. G.R.C. Dierick	lid
Y.E.A.M. de Haan RE	lid
Prof. Dr. J.C. Kennedy	lid
Prof. Dr. A.M. Koldewij	lid
Prof. Dr. K. Putters	lid

Uitkeringen wegens beëindigen dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking in 2022.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Aankopen

Dit betreft de in 2022 aangekochte/vervaardigde *Path and Puddle* voor € 50.000 en de *Exorcism of Maria Magdalena* voor € 14.500.

**Verkorte jaarrekening
Fonds Museum
Catharijneconvent**

Fonds Museum Catharijneconvent is opgericht op 5 mei 2011. Het Fonds heeft als doel het werven van middelen en het verstrekken van steun voor het brede palet aan activiteiten dat Museum Catharijneconvent onderneemt. Het gaat in het bijzonder om tentoonstellingen, wetenschappelijk onderzoek, restauratie, educatie en conservering.

Het bestuur van het Fonds zet zich ook in voor het genereren van middelen bij externe fondsen en steunstichtingen. Deze middelen vloeien vaak rechtstreeks naar het museum, waardoor deze baten niet zichtbaar zijn in de jaarrekening van het Fonds. Het museum dankt het fondsbestuur voor deze succesvolle inspanningen. De directeur, de fondsenwerfers, de educatoren en de conservatoren onderhouden op persoonlijke wijze de relatie met de Donateurs van het Fonds. De heer Schretlen heeft besloten om zijn voorzitterschap per 1 januari 2023 neer te leggen. We danken hem voor zijn jarenlange inzet en voor de uitstekende wijze waarop hij zijn rol vervulde als voorzitter van Fonds Museum Catharijneconvent. De heer Bruintjes is benoemd tot voorzitter.

Bestuur Fonds Museum Catharijneconvent

Het Fonds heeft een stichtingsstructuur met een bestuur. Het bestuur van Fonds Museum Catharijneconvent bestond per 31 december 2022 uit:

ir. P.J.A.M. (Pieter Jan) Schretlen, voorzitter
mr. drs. J.P. (Peter) van der Meij, penningmeester
drs. C.J. (Kees) Beuving, bestuurslid
P.G.J. (Peter) Breukink, bestuurslid
K.D. (Klaas Dirk) Bruintjes, bestuurslid
drs. R.A.M. Chr. (Rogier) Moulen Janssen, bestuurslid
drs. M.A. (Marieke) van Schijndel MBA, bestuurslid

Een geslaagd jaar

Het bestuur blikte met trots terug op het afgelopen jaar waarin het Fonds Museum Catharijneconvent kon bijdragen aan twee geslaagde tentoonstellingen. Met *Van God Los? De onstuimige jaren zestig en Gospel!*, zette het museum zichzelf op de kaart en lukte het om een breed publiek te bereiken. Om alle Donateurs te bedanken, organiseerde Museum Catharijneconvent op 8 november een ontvangst, met een introductie op de tentoonstelling *Gospel!* door Van Oord conservator voor het Nederlands protestantisme Rianneke van der Houwen. Verder droeg Fonds Museum Catharijneconvent onder meer bij aan het beheer en behoud van de oudkatholieke collectie, dankzij een betekenisvolle nalatenschap van mevrouw De Boeck-Rinkel. Met de middelen uit het ir. Frank N. Vroom Fonds konden in 2022 belangrijke stukken uit de kerncollectie kerkelijk textiel worden gerestaureerd. In 2022 is gestart met de grootschalige restauratie van de figuren van de recent verworven Napolitaanse kerststal, eveneens mogelijk gemaakt dankzij het ir. Frank N. Vroom Fonds en de vele Adoptanten van de crowdfundingcampagne 'Adopteer een kerststalfiguur'.

De solide basis onder het Fonds Museum Catharijneconvent zijn de ruim 100 Donateurs met een periodieke schenking. Voor de totstandkoming van deze en vele andere projecten is hun bijdrage onmisbaar. In totaal is daarmee voor ruim € 200.000 meerjarig toegezegd. Verder zijn er diverse legaten toegezegd waarvan de opbrengsten op de lange termijn worden geschat op tenminste €2.000.000. De inkomsten van Fonds Museum Catharijneconvent in 2022 waren € 163.400, vrijwel conform begroting. De baten van particuliere gevers was lager dan in 2021. Dit houdt mede verband met de jaarlijks fluctuerende inkomsten van nalatenschappen en het resultaat van de eerder genoemde crowdfundingcampagne in 2021. In 2022 verwelkomde het Fonds Museum Catharijneconvent wederom nieuwe

Donateurs en ontving het meerdere toezeggingen van nalatenschappen. De steun van deze betrokken groep liefhebbers van het museum blijft van groot belang voor het behoud van de betekenis van de unieke collectie, nu en in de toekomst. Het museum en het bestuur van het Fonds Museum Catharijneconvent danken u hiervoor!

Informatie

Voor informatie over Fonds Museum Catharijneconvent kunt u contact opnemen met medewerkers fondsenwerving en relatiebeheer Tessa Kloost (t.kloost@catharijneconvent.nl) en Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl), tel. 030-231 38 35. Voor informatie over de activiteiten van het Fonds kunt u ook terecht op www.catharijneconvent.nl/steun-het-museum.

Schenken

Fonds Museum Catharijneconvent heeft de culturele ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) en is vrijgesteld van schenk- en erfbelasting. Giften komen daardoor geheel ten goede aan het museum. Voor donateurs van culturele ANBI's geldt een extra giftenaftrek. Particulieren mogen in de aangifte inkomstenbelasting 1,25 keer het bedrag van de gift aftrekken van het belastbaar inkomen. Deze extra aftrek geldt voor alle giften aan een culturele ANBI, dus zowel de eenmalige als de periodieke giften, voor een maximum aan schenkingen van € 5.000 per jaar.

Stichting Fonds Museum Catharijneconvent
IBAN: NL35 RABO 0155435523
RSIN nummer: 850617492
Kamer van Koophandel: 52829367

ontmoet
ook de anders-denkende

eerlijk open

WILLIBRORD ZONDAG
1960

Samen met de geest en de gemeinle effect het innerlijke overtuigen.

n, predikanten
sterzusters
ministers
stered nuns

Balans per 31 december 2022

(Na resultaatbestemming)

Activa	31-12-2022	31-12-2021	Passiva	31-12-2022	31-12-2021
	€	€		€	€
Vorderingen	20.401	107.456	Reserves en fondsen		
			Reserves	169.088	185.579
			Fondsen	308.659	490.632
				477.747	676.211
Liquide middelen	1.530.833	1.421.008	Kortlopende schulden	1.073.487	852.253
Totale activa	1.551.234	1.528.464	Totale passiva	1.551.234	1.528.464

Staat van baten en lasten over 2022

Baten	realisatie 2022 €	begroting 2022 €	realisatie 2021 €
Baten van particulieren	96.059	113.575	194.316
Baten van andere organisaties zonder winststreven	67.341	50.000	123.795
Totale baten	163.400	163.575	318.111
Lasten			
Besteed aan doelstellingen	358.110	272.689	221.313
Werving baten	0	500	8.405
Beheer en administratie	0	0	0
Totale lasten	358.110	273.189	229.718
Saldo voor financiële baten en lasten	-194.710	-109.614	88.393
Financiële baten en lasten	-3.754	-6.000	-5.958
Exploitatiesaldo	-198.464	-115.614	82.435

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

De verkorte jaarrekening is ontleend aan de jaarrekening 2021 van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent. Bij deze jaarrekening is door Mazars N.V. op 21 april 2023 een beoordelingsverklaring verstrekt.

Grondslagen voor de waardering

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op Stichting Fonds Museum Catharijneconvent. De stichting is gevestigd te Utrecht. De jaarrekening is opgemaakt conform de Richtlijn 650 'Fondsenwervende instellingen' zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten. De waardering van activa en passiva geschiedt tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. De stichting heeft de ANBI status en is geregistreerd onder RSIN nummer 850617492.

Coronavirus

Het uitbreken van het coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid. De gevolgen voor Fonds Museum Catharijneconvent zijn beperkt. De uitgaven van de Stichting worden aangepast op draagkracht van de stichting. De uitgaven volgen de inkomsten. De risico's zijn daarom zeer beperkt. De ontwikkelingen zijn op dit moment echter zeer onzeker en onderhevig aan veranderingen. Aangezien er buiten de verplichtingen van reeds ontvangen bijdragen en giften, geen andere financiële verplichtingen zijn, kan de Stichting de huidige crisis doorstaan zonder externe steun.

Toelichting op de balans per 31 december 2022

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Vorderingen		
Rekening-courant Stichting Museum Catharijneconvent	19.851	19.741
Overlopende activa	550	87.716
	20.401	107.456

Liquide middelen

Rekening-courant Rabobank	557.364	443.534
Spaarrekening Rabobank	973.469	977.474
	1.530.833	1.421.008

De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve heeft als doel de voortgang van de werkzaamheden van Stichting Fonds Museum Catharijneconvent voor enige tijd veilig te stellen. Gezien de beperkte risico's voor de stichting zelf is vooralsnog afgezien van de vorming van een continuïteitsreserve.

Bestemmingsreserve

Dit betreft een door het bestuur gevormde reserve ten behoeve van de ondersteuning van activiteiten van Museum Catharijneconvent. Het verloop is als volgt:

	2022	2021
	€	€
Saldo per 1 januari	169.852	167.511
Resultaatbestemming	-12.738	2.341
Saldo per 31 december	157.114	169.852

Overige reserves

Saldo per 1 januari	15.727	21.685
Resultaatbestemming	-3.754	-5.958
Saldo per 31 december	11.974	15.727

Bestemmingsfondsen

Nog niet in zijn geheel bestede giften en bijdragen van derden aan specifieke doelstellingen worden gereserveerd in daarvoor bestemde bestemmingsfondsen.

	2022	2021
	€	€
Saldo per 1 januari	490.632	404.580
Resultaatbestemming	-181.973	86.052
Saldo per 31 december	308.659	490.632
De bestemmingsfondsen zijn als volgt te specificeren:		
Bestemmingsfonds kennisgebied Protestantisme	94.758	98.508
Bestemmingsfonds Ir. Frank N. Vroom	23.853	63.853
Bestemmingsfonds Oud-Katholieke Collectie	102.548	144.188
Bestemmingsfonds educatieproject Identiteit en Imago voor VMBO	9.000	16.659
Bestemmingsfonds educatieproject 'Feest! Weet wat je viert'	50.000	75.810
Bestemmingsfonds beheer en behoud textiel erfgoed	3.500	0
Bestemmingsfonds restauratie Napolitaanse kerststal	0	66.614
Bestemmingsfonds verbouwing en herinrichting 'Nieuw Museum'	25.000	25.000
	308.659	465.632

Kortlopende schulden

Overlopende passiva	1.073.487	852.253
---------------------	-----------	---------

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2022

	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Baten uit eigen fondswerving		€	€
Algemene giften	51.262	39.000	51.746
Tentoonstelling <i>Maria Magdalena</i>	0	0	5.000
Oud-Katholieke Collectie (legaat)	-1.639	0	27.188
Fonds op naam Ir. Frank N. Vroom	5.000	5.000	5.000
Werk conservator M. Leeflang	10.000	10.000	10.000
Textiel erfgoed	3.500	0	0
Restauratie <i>De Kruisiging</i> van de Meester van de bewening van Christus te Lindau	1.000	0	0
Educatieproject <i>Feest!</i>	0	0	15.000
Educatieproject Identiteit en Imago voor VMBO	17.341	40.000	42.000
Napolitaanse kerststal	3.186	3.575	89.927
Kennisgebied protestantisme	73.750	66.000	72.250
	163.400	163.575	318.111

	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
Besteed aan doelstelling		€	€
Bijdrage t.b.v. kennisgebied Protestantisme	77.500	77.500	90.000
Bijdrage t.b.v. Onderzoek/restauratie	0	0	0
Bijdrage t.b.v. werk van conservator middeleeuwen dr. M. Leeflang	10.000	10.000	10.000
Bijdrage t.b.v. educatieproject <i>Feest! Weet wat je viert</i>	25.810	0	0
Bijdrage t.b.v. educatieproject Identiteit en Imago voor VMBO	25.000	40.000	32.000
Bijdrage t.b.v. tentoonstelling <i>Gospel</i>	40.000	40.000	0
Bijdrage t.b.v. tentoonstelling <i>Van God Los?</i>	25.000	0	0
Bijdrage t.b.v. <i>Maria Magdalena</i>	0	0	46.000
Bijdrage t.b.v. Restauratie Napolitaanse kerststal	69.800	70.189	23.313
Bijdrage t.b.v. Oud-Katholieke Kunst	40.000	0	0
Bijdrage t.b.v. Textielrestauraties vaste collectie kerkelijk textiel	45.000	10.000	20.000
Onvoorzien	0	25.000	0
	358.110	272.689	221.313

**Verkorte jaarrekening
Vereniging Vrienden
van het Catharijneconvent**

De Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent is opgericht op 8 september 1971. De Vereniging stelt zich ten doel om het museum te ondersteunen, in het bijzonder bij het mogelijk maken van aanwinsten. In 2022 heeft de Vereniging Vrienden een bedrag van €45.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van het museum en de collectie. Daarnaast schonk de vereniging het museum het kunstwerk van Kasper Bosmans i.v.m. het 50-jarig jubileum (€50.000).

Museum Catharijneconvent organiseert in nauwe samenwerking met het bestuur van de Vereniging verschillende activiteiten, waaronder de Vriendendag, Catharijn Classique en een uitgebreid on- en offline lezingenprogramma. Het aantal Vrienden (leden, introducés en als Vriend geregistreerde organisaties) is toegenomen tot 2.027. Mede dankzij een succesvolle wervingsactie, hebben we in 2022 maar liefst 253 nieuwe Vrienden mogen verwelkomen.

Bestuur Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

Het bestuur van de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent bestond per 31 december 2022 uit:

Dhr. mr. drs. J.P. (Peter) van der Meij, voorzitter

Dhr. mr. J.A. (Jan) de Bruijn, secretaris,
penningmeester

mevr. drs. J.J. (Joleen) Heringa

mevr. ds. N.J. (Netty) de Jong-Dorland

dhr. dr. A. (Arnold) Smeets

Een feestelijk jubileumjaar

In 2022 vierden we het vijftigjarige bestaan van de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent. Om dit gouden jubileum extra glans te geven, heeft de Vereniging Vrienden het eerder genoemde kunstwerk *Path and Puddle* van de Vlaamse kunstenaar Kasper Bosmans aan het museum

geschonken. Museum Catharijneconvent bedankt de Vrienden voor dit fantastische jubileumcadeau! Het lustrumjaar werd ook aangegrepen als aanleiding om nieuwe Vrienden te werven. Daarvoor hebben we een succesvolle wervingsactie opgezet –Beschermengelen gezocht! – die aansloot op de crowdfundingcampagne voor de restauratie van de Napolitaanse kersstal. In de aanloop naar de Vriendendag werden de adoptanten van een kerststalfiguur opgeroepen om zich als Beschermengel aan te sluiten bij de schare van Vrienden. Het resultaat van deze campagne is dat maar liefst 77 Vrienden zich hebben aangemeld.

De inkomsten van de vereniging waren € 47.691. Dat is iets hoger dan begroot (€ 43.500). Over de laatste jaren zien we een stijgende lijn van de inkomsten van de vereniging. De trouwe steun van de Vrienden is cruciaal bij de realisatie van de verschillende tentoonstellingsprojecten en publieksprogramma's waarmee de betekenis van het erfgoed blijft leven voor de huidige en toekomstige generaties.

Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent

IBAN: NL88 RABO 0384202764

RSIN nummer: 8161.07.646

Kamer van Koophandel: 40477041

Informatie

Voor informatie over de Vereniging Vrienden kunt u contact opnemen met medewerkers fondsenwerving en relatiebeheer Tessa Kloost (t.kloost@catharijneconvent.nl) en Rob Tigelaar (r.tigelaar@catharijneconvent.nl), tel. 030-231 38 35. Voor informatie over de activiteiten van de Vereniging Vrienden kunt u de website van het museum bezoeken.

Balans per 31 december 2022

(Na resultaatbestemming)

Activa	31-12-2022	31-12-2021	Passiva	31-12-2022	31-12-2021
	€	€		€	€
Vorderingen	1.520	40	Kapitaal	117.514	165.815
			Vorzieningen	0	6.000
Liquide middelen	219.923	219.260	Kortlopende schulden	103.929	47.485
Totale activa	221.443	219.300	Totale passiva	221.443	219.300

Staat van baten en lasten over 2022

Baten	realisatie 2022	begroting 2022	realisatie 2021
	€	€	€
Contributies	45.568	42.000	42.033
Donaties	1.561	1.000	2.348
Rentebaten	0	0	0
Overige baten	562	500	533
	47.691	43.500	44.913
Lasten			
Bijdrage Museum Catharijneconvent	95.000	95.000	45.000
Kosten leden	410	1.500	1.346
Representatiekosten	0	500	20
Dotatie voorziening lustrum	0	2.000	2.000
Bankkosten	582	500	588
Totale lasten	95.992	99.500	48.954
Exploitatiesaldo	-48.301	-56.000	-4.042

6. Publicaties

Museum Catharijneconvent bracht in 2022 de volgende publicaties uit:

Richard de Beer, *Religieuze interieurs in Nederland – waardevol erfgoed: Schuilkerken*

(Amersfoort/Utrecht 2022), in samenwerking met de RCE, zie catharijneconvent.nl/advies-voor-kerken/religieuze-interieurs

Wim Diepenhorst, *Religieuze interieurs in Nederland – waardevol erfgoed: Orgels*

(Amersfoort/Utrecht 2022), in samenwerking met de RCE, zie catharijneconvent.nl/advies-voor-kerken/religieuze-interieurs

Thomas von der Dunk, *Religieuze interieurs in Nederland – waardevol erfgoed: Historische gedenktekens in kerken*

(Amersfoort/Utrecht 2022), in samenwerking met de RCE, zie catharijneconvent.nl/advies-voor-kerken/religieuze-interieurs

Evelien van Es, *Gerdien van der Graaff, Lara Voerman, Religieuze interieurs in Nederland – waardevol erfgoed: Kerken 1965-1990*

(Amersfoort/Utrecht 2022), in samenwerking met de RCE, zie catharijneconvent.nl/advies-voor-kerken/religieuze-interieurs

Catharijne. Magazine van Museum Catharijneconvent Utrecht

In 2022 verschenen vier nummers van het museumtijdschrift Catharijne. Natuurlijk in relatie tot de tentoonstellingen *Van God los?* en *Gospel*, maar

ook speciale themanummers in verband met het jubileum van de Vereniging Vrienden van het Catharijneconvent en de Napolitaanse kerststal. In deze afleveringen werden artikelen opgenomen over onder meer de tentoonstellingen, de (digitale) activiteiten en de collectie van het museum. Er waren bijdragen van medewerkers en auteurs van buiten het museum. Deze bijdragen zijn niet opgenomen in onderstaande lijst van publicaties.

Publicaties van medewerkers

Marco Blokhuis

'Geleend of geroofd. Het belang van de herkomstgeschiedenis'

in: Doopsgezind.nl, nr. 2-3, februari-maart 2022, p. 16-18

'Het Object, Bijbels en bijbelprenten'

in: Doopsgezind.nl, nr. 6-7, juni-juli 2022, p. 18

'Het Object. Een bonte verzameling'

in: Doopsgezind.nl, nr. 10-11, oktober-november 2022, p. 10

'Van knielbank tot kanselbijbel – de materiële cultuur van de CGK'

in: De Wekker, uitgave van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland, jrg 131, nr. 9, p. 10-11

& H. Melse, Het Object. Portret Jan van Nieuwenhuizen,

in: Doopsgezind.nl, nr. 4-5, apr.-mei 2022, p. 26

Ingrid Henkemans

'Lourdes in Zwaag. Hoe Maria naar Westfriesland kwam'

in: SamenKerk 47, nr. 1, p. 32-33

'Claus Sluters Calvarie. Lijden tastbaar verbeeld'

in: SamenKerk 47, nr. 2, p. 32-33

'De Sint-Jans-processie in Laren'

in: SamenKerk 47, nr. 3, p. 32-33

'Een heilig putje als statussymbool'

in: SamenKerk 47, nr. 4, p. 32-34

'Dierendag in de kathedraal'

in: SamenKerk 47, nr. 5, p. 34-35

'Komt allen tezamen... in de Napolitaanse kerststal in Utrecht'

in: SamenKerk 47, nr. 6, p. 14-15

'Kruisiging'

in: Tussenbeide (2022), Pasen, p. 6

'HH. Martelaren'

in: Tussenbeide (2022), zomer, p. 6

'OLV van Schiedam'

in: Tussenbeide (2022), najaar, p. 6

'Maria met Kind'

in: Tussenbeide (2022), Kerstmis, p. 6

Rianneke van der Houwen-Jelles:

'Een zegenende Jezus als visuele geloofsbelijdenis van een Amsterdams gezin',

in: Protestants Nederland, 86, nr. 2, p. 14-15

Emma de Jong

E. de Jong, De pastorietaan van Langeveen.

in: Op tocht: aartsbisdom Utrecht 33, nr. 4, p. 18-19

Anique de Kruijf

'Verrassingen in vermaningen. Waardevol doopsgezind erfgoed in kaart'

in: Doopsgezind.nl, nr. 4-5, april-mei 2022, p. 10-11

'Kloosterlijke kostbaarheden. Interieurs en collecties van ordes en congregaties in tijden van secularisatie'

in: Henk Witte en Arnold Smeets (reds.), Religieus leven met toekomst, p. 154-169

'De vele waarden van religieus erfgoed',

in: Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis 25, nr. 4 (december 2022), p. 135-136

'Voorwoord'

in: Bart Maltha, De H. Antonius Abtkerk in Scheveningen. Een historische en kunstbeschouwelijke toelichting op de voorgeschiedenis, de bouw en bovenal het interieur van dit unieke monument, (Hilversum), p. 8

Hanna Melse

'Het object : Sculptuur. Open gesprek'

in: Doopsgezind.nl, nr. 8-9, aug.-sep. 2022, p. 14

...& M. Blokhuis, 'Het Object. Portret Jan van Nieuwenhuizen'

in: Doopsgezind.nl, nr. 4-5, apr.-mei 2022, p. 26

Christiaan Veldman

'De enige Nederlandse paus. Adrianus VI, wereldleider uit Utrecht'

in: Vind Magazine 46, nr. 2, p. 73-77

'Paus Adrianus én Luther ijverden voor hervorming van de kerk'

in: Protestants Nederland 86, nr. 6

'The Carrying of the Cross'

*in: Marjan Debaene (red.), tent.cat. M Leuven
Alabaster Sculpture in Europe, 1300-1650 (Leuven / London 2022), p. 210-211*

...& Twan Geurts, 'Paus Adrianus VI, wereldleider uit Utrecht'

in: Tijdschrift Oud-Utrecht 95, nr. 4, p. 18-22

Pia Verhoeven

'Het hoogaltaar in de Gerardus Majellakerk te Spijk'

in: Op Tocht, nr. 1, p. 18-19

'De beeldenschat van Oud-Zevenaar'

in: Op Tocht, nr. 2, p. 20-22

'H. Blasius in Beckum'

in: Op Tocht, nr. 3, p. 18-19

'Een klein instrument, waardig voor de eredienst'

in: Op Tocht, nr. 5, p. 18-19

'Een Nijmeegse Joseph in Langeveen'

in: Op Tocht, nr. 06, p. 22-23

'De gelukkige stad Deventer'

in: Op Tocht, nr. 7, p. 18-19

'Sint Martinuskerk: miskelk en torenmonstrans'

in: Op Tocht, nr. 8, p. 20-21

Lieke Wijnia

Resonating sacralities. Dynamics between religion and the arts in postsecular Netherlands. Serie: Religion and Society

(Berlijn 2022)

'Religie en wetenschap eeuwige vijanden? Ontleding van een hardnekkig idee'

in: De Nederlandse Boekengids (2022), nr. 5, p. 20-21

'Museums: Art museums & galleries'

in: Encyclopedia of the Bible and its reception (20) (Berlijn 2022), p. 198-202

'Piet Mondrian'

in: James Crossley and Alastair Lockhart (red.), Critical dictionary of apocalyptic and millenarian movements (online 2022)

'Heilige zeggingskracht: Verbeeldingen van Maria Magdalena in eigentijdse kunst'

in: Wessel Stoker & Frank G. Bosman (red.), Kunstenaars in Gods spoor. Peilingen naar het religieuze en spirituele van kunst in een seculiere wereld (Almere 2022). p. 88-101

7. Bijlagen

Bezoekersaantallen*

2022	182.437
2021	89.859
2020	87.981
2019	228.774
2018	162.532
2017	165.260
2016	125.856
2015	111.199
2014	91.787
2013	88.025
2012	93.158
2011	89.840
2010	49.551

* Conform het verantwoordingshandboek van het ministerie van OCW gaat het om bezoekers aan culturele activiteiten van het museum in Utrecht en op andere locaties in Nederland en het buitenland. In 2022 gaat dit concreet om het schoolbezoek aan de externe Feest!-locaties in Nederland (20.400) en het gebruik van de audiotour (38.224) in de locaties van Het Grootste Museum van Nederland. Bij de tentoonstellingen *Van God Los?* en *Gospel* werden bovendien activiteiten georganiseerd op andere locaties zoals TivoliVredenburg. Bezoekers aan niet-culturele activiteiten van het museum zijn niet meegeteld.

Tentoonstellingen en presentaties

Zin in Kerst 2021/2022

(geannuleerd vanwege corona)

Mystiek Moluks

23 sep 2021 t/m 8 mei 2022

Van God Los? De onstuimige jaren 60

19 februari t/m 28 augustus

Ray

19 maart t/m 22 mei

Paus Adrianus VI – Wereldleider uit Utrecht

2 juni t/m 13 november

CareFull

10 september t/m 30 oktober

Gospel. Muzikale reis van kracht en hoop

29 september 2022 t/m 10 april 2023

Verhalen van licht

15 oktober t/m 19 november

Huis van Sinterklaas

12 november t/m 5 december

De mooiste kerststal van Nederland

18 december 2022 t/m 8 januari 2023

In 2022 was Museum Catharijneconvent als gevolg van de coronapandemie gesloten voor publiek tot 25 januari.

Bezoek onderwijs (in huis)

Primair onderwijs 7.419
Voortgezet onderwijs 1.749
MBO/HO 2.057

Feest! in Nederland

In 2022 bezochten in totaal 190.546 mensen een Feest!-locatie. Het bezoek (in school- en familieverband) was als volgt verdeeld:

Museum Catharijneconvent

48.233 bezoekers

Museum Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam

3.135 bezoekers

Nederlands Openluchtmuseum, Arnhem

19.675 bezoekers

Prinsessehof Leeuwarden

5.017 bezoekers

Stichting Oude Groninger Kerken, Garmerwolde

2.008 bezoekers

Kasteel Huis Bergh, 's-Heerenberg

9.250 bezoekers

Zuiderzeemuseum, Enkhuizen

5.257 bezoekers

Museum Krona, Uden

26.800 bezoekers

Tropenmuseum, Amsterdam

38.674 bezoekers

Wereldmuseum, Rotterdam

24.653 bezoekers

Villa Zapakara, Paramaribo, Suriname

5.026 bezoekers

Fair Practice Code

Museum Catharijneconvent hecht zeer aan goede werkomstandigheden in de culturele sector en onderschrijft de Fair Practice Code dan ook van harte. De code en de daarin opgenomen kernwaarden zijn binnen het MT en de raad van toezicht besproken en getoetst.

- Vastgesteld is dat het museum de richtlijnen van de Fair Practice Code volgt, waarbij opgemerkt wordt dat Museum Catharijneconvent tevens de CAO voor rijksmusea volgt. Aan enkele punten binnen de Code wordt bijzonder veel waarde gehecht. Het gaat dan om:
- het investeren in het potentieel en de ontwikkeling van werknemers door middel van ruimhartige opleidingsmogelijkheden;
- samenwerking binnen de sector. We dragen actief bij aan de sector, door zitting te nemen in werkgroepen van de Museumvereniging en lid te zijn van de Samenwerkende Utrechtse Musea;
- wij betalen ZZP'ers een sector-conform honorarium, en accepteren dat een project duurder wordt vanwege stijgende tarieven als gevolg van inflatie (zoals in 2023 het geval zal zijn voor de acteurs van het Huis van Sinterklaas);
- Stagiaires ontvangen een vergoeding;
- Museum Catharijneconvent volgt de Richtlijn Kunstenaarshonoraria zoals opgesteld door BKNL (Beeldende Kunst Nederland);
- Museum Catharijneconvent volgt de raamovereenkomst voor rondleiders en museumdocenten, opgesteld door de Beroepsvereniging voor rondleiders, museumacteurs en museumdocenten (BRAM).

Governance Code Cultuur

Het bestuur en de raad van toezicht van Museum Catharijneconvent hebben de acht principes en de daarbinnen vallende aanbevelingen en regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Governance Code Cultuur (GCC)), nageleefd. De GCC wordt jaarlijks geagendeerd. Voor de GCC geldt *comply and/or explain*. Museum Catharijneconvent voldoet aan deze code.

Museum Catharijneconvent heeft een directeur-bestuurder en een zevenkoppige raad van toezicht. De samenstelling van de raad van toezicht is evenwichtig. Alle benodigde expertise is aanwezig. De raad van toezicht bespreekt jaarlijks het eigen functioneren. Ten minste eenmaal per jaar overlegt de raad van toezicht met de directie over de strategie, het algemene beleid en de financiële stand van zaken. Hiertoe behoren de begroting, de jaarrekening en de door de directie gehanteerde systemen van administratieve organisatie en interne controle. In 2022 is in het bijzonder gesproken over de verbouwingsplannen en deze staan de komende jaren uiteraard ook op de agenda.

De raad vergadert aan de hand van een schema en kwam in 2022 vier maal bijeen. De vergoeding bedraagt €1000 per jaar. Naast de plenaire bijeenkomsten was er ook tussentijds geregeld contact. Er is een liason-functie tussen de OR en de raad van toezicht. In het bestuursreglement zijn de verantwoordelijkheden van de bestuurder en de werkwijze tussen bestuur en raad van toezicht vastgelegd. In het kader van de verbouwing van het museum zijn er met de raad van toezicht afspraken gemaakt over governance.

De raad van toezicht heeft in 2022 potentiële risico's op fraude binnen de organisatie en de maatregelen daartegen besproken. Er is aandacht geweest voor nevenfuncties van het bestuur en de raad van

toezicht en potentiële belangenverstrengeling. Nevenfuncties worden openbaar gemaakt.

De raad van toezicht vergadert minstens een moment per jaar zonder aanwezigheid van de directie en heeft het functioneren van de accountant besproken. De accountant is benoemd door de raad van toezicht. De accountant is niet betrokken bij adviesopdrachten. Een delegatie uit de raad van toezicht voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directie. De uitkomsten hiervan worden besproken met de voltallige raad van toezicht. Van het functioneringsgesprek en van de bespreking maakt de raad van toezicht een verslag dat door of namens de raad wordt gearchiveerd.

De directeur-bestuurder heeft periodiek overleg met de ondernemingsraad, waarbij minstens eenmaal per jaar ook een aangewezen lid van de raad van toezicht aanwezig is. De directeur-bestuurder heeft de risico's van het museum in 2022 geïdentificeerd en waar mogelijk gemitigeerd. Deze zijn besproken met de raad van toezicht.

Museum Catharijneconvent volgt de CAO voor rijksmusea. Zorgvuldige en verantwoorde omgang met mensen en middelen wordt onder andere uitgedragen in het hierboven genoemde instellings- en bestuursreglement. De directie draagt er zorg voor dat werknemers zonder gevaar voor hun rechtspositie melding kunnen doen van (vermeende) onregelmatigheden van algemene, operationele en financiële aard. Werknemers kunnen hiervoor terecht bij een externe vertrouwenspersoon. In het instellingsreglement is geregeld dat klokkenluiders worden beschermd.

Code Diversiteit & Inclusie

Het museum is geïnteresseerd aan de Code Diversiteit en inclusie. Het werkt vanuit de gedachte dat iedereen zich in het museum welkom voelt, ook al kan het niet iedereen representeren. Het diversiteits- en inclusiviteitsbeleid van Museum Catharijneconvent concentreert zich met name op religieuze diversiteit en toegankelijkheid.

Religieuze diversiteit

Religie is een van de belangrijkste aspecten van diversiteit. Nederland kent sinds jaar en dag een grote religieuze diversiteit, ook binnen het christendom: van de vele kerkelijke denominaties tot uiteenlopende internationale kerkgemeenschappen. De verbreding van het museum – wat betreft inhoud, publiek én partners – is zichtbaar in tentoonstellingen als *Gospel* en *Mystiek Moluks*, de samenwerking met SKIN en de structurele aandacht voor internationale kerkgemeenschappen, de activiteiten die we voor en samen met nieuwkomers organiseren, en de aanstaande uitbreidingen van het Grootste Museum van Nederland met een moskee en internationale kerken.

Toepassing Code D&I

Museum Catharijneconvent geeft op verschillende manieren invulling aan diversiteit en inclusie binnen publiek, programma, personeel en partners. Het diversiteitsbeleid is inhoudelijk verankerd in het beleidsplan van het museum. Diversiteit en inclusie zijn ieder jaar expliciet onderwerp van gesprek in het MT en in de raad van toezicht. Hierbij gaat met name aandacht uit naar het personeelsbestand.

Een samenvatting:

- In 2022 is het museum gestart met objectief werven op basis van een training over *unconscious bias*. In oktober is het stappenplan dat hiervoor is opgesteld geëvalueerd en verder aangescherpt. Conclusie van de evaluatie: het

museum is, mede met het aanstellen van een erfgoed-specialist orthodox christelijke kunst, op de goede weg maar er moeten nog stappen worden gezet. Focus ligt hierbij onder andere op meer toegankelijke vacatureteksten en uitbreiding van de wervingspool. Met het aanstellen van een HR-medewerker creëert het museum de mogelijkheid om hier meer op in te zetten.

- Het museum ontwikkelt educatieve projecten die aansluiten op de (belevings)wereld van leerlingen, ongeacht culturele en religieuze achtergrond. Binnen de vele schoolklassen die het museum ontvangt, zowel PO als VO, is sprake van een diverse samenstelling.
- Het museum werkt op vele fronten aan inclusiviteit in taalgebruik en uitstraling. Het museum heeft in de collectiedatabase gedateerde en ook pijnlijke terminologie aangepast. Het museum doet dit ook als het gaat om terminologie rondom fysieke en mentale beperkingen. Bewoordingen in het collectiesysteem Adlib zijn aangepast, er wordt nagedacht over het gebruik van andere termen en museumteksten worden herlezen en herschreven.
- Museum Catharijneconvent is actief partner binnen PACT Utrecht, een samenwerkingsverband van culturele instellingen in stad en regio Utrecht met als doel het bevorderen van diversiteit en inclusie binnen de culturele sector.

WNT

Het museum volgt de Wet Normering Topinkomens. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de jaarrekening (toelichting op de categoriale exploitatierekening).

Het managementteam bestond in 2022 uit:

- Drs. Marieke van Schijndel MBA (Directeur)
- Anja in 't Velt BA (Bedrijfsvoering), t/m november 2022
- Kim Roest MA (Bedrijfsvoering), per november 2022
- Marleen Hartjes MA (Publiek en Educatie)
- Merith Smals MA (Publiek en Educatie, interim), per oktober 2022
- Bastiaan van Voorst (Gebouwbeheer, techniek en beveiliging)
- Drs. Katja Weiting (Presentaties)
- Drs. Frank van der Velden (Onderzoek en bibliotheek)
- Dr. Anique de Kruijf (Erfgoed in kerken en kloosters)
- Sieske Binnendijk (Collectiebeheer)
- Douwe Wigtersma (Marketing en communicatie)
- Sebastiaan van der Lans MA (Directiesecretariaat)

Nevenfuncties Marieke van Schijndel

- Lid bestuur Samenwerkende Utrechtse Musea
- Penningmeester van K.F. Hein Monumenten Fonds
- Lid van de Ledenraad van Donatus Verzekeringen
- Lid bestuur Stichting Fonds Museum Catharijneconvent

Samenstelling raad van toezicht

Drs. C.J. Beuving (voorzitter)

Hoofdfunctie: bestuurder en commissaris bij diverse (maatschappelijke) organisaties.

- Voorzitter raad van toezicht Bartimeus Fonds
- Lid raad van toezicht Stichting Kasteel Amerongen
- Voorzitter bestuur VOx Impuls
- Voorzitter bestuur Aleda Foundation
- Lid bestuur Stichting Fonds Museum Catharijneconvent
- Lid bestuur Siegfried en Christine Bentinck Stichting

Prof. dr. S. van Bijsterveld

Hoofdfunctie: Hoogleraar Religie, recht en samenleving, Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen (RU)

Nevenfuncties (o.a.):

- Voorzitter redactie tijdschrift *Christen Democratische Verkenningen*
- Lid bestuur Stichting Thomas More
- Redactielid *Tijdschrift voor Religie, Recht en Beleid*
- Lid van de Raad van Toezicht van de Integriteitskamer Sint Maarten

Mr. G.R.C. Dierick

Hoofdfunctie: CEO NXP Nederland, gepensioneerd

Nevenfuncties (o.a.):

- Lid raad van commissarissen NXP Nederland
- Voorzitter raad van toezicht van GLOW Lichtkunstfestival
- Voorzitter bestuur Constant van Renesse Fonds / Frans van Walsum Fonds

Y.E.A.M. de Haan RE

Hoofdfunctie: vicevoorzitter college van bestuur Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Nevenfuncties (o.a.):

- Commissaris Adveniat BV
- Bestuur Stichting Fondsbeheer Gelderland valoriseert
- Penningmeester Rotaryclub Nieuwegein

Prof. dr. J.C. Kennedy

Hoofdfunctie: hoogleraar Moderne Nederlandse Geschiedenis en universiteitshoogleraar met een speciale opdracht rond community engaged learning aan de Universiteit Utrecht

Nevenfuncties (o.a.)

- Adviseur European Cultural Foundation, Prins Bernhard Cultuurfonds
- Lid Raad Amsterdams Universiteitsfonds

Drs. A.W. Pastoor

Hoofdfunctie: Directeur-bestuurder
samenwerkingsverband VO Zuidoost Utrecht

Prof. dr. K. Putters

Hoofdfuncties:

- Directeur Sociaal en Cultureel Planbureau (tot en met mei 2022)
- Voorzitter Sociaal-Economische Raad (per juni 2022)
- Hoogleraar Beleid en Sturing van de Zorg in de Veranderende Verzorgingsstaat bij het instituut Beleid Management Gezondheidszorg aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (tot 1 september 2022)
- Universiteitshoogleraar 'Brede Welvaart' aan Tilburg University (per 16 september 2022)

Nevenfuncties (o.a.)

- Als directeur SCP lid van twee onderraden van de ministerraad, de RWIZO (Werk, Inkomen, Zorg en Onderwijs) en REZIM (Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu).
- Kroonlid Sociaal Economische Raad

- Adviserend lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
- Lid maatschappelijke adviesraad NWO
- Vice-voorzitter bestuur Oranje Fonds
- Lid raad van advies Nationale Jeugdraad
- Bestuurslid van het Nationaal Comité 4 en 5 mei

Zittingstermijnen raad van toezicht

	Benoemd	Herbenoeming	Datum van aftreden
C.J. Beuving	27-06-2018	27-06-2022	27-06-2026
S. van Bijsterveld	23-03-2022	23-03-2026	23-03-2030
G.R.C. Dierick	13-07-2017	13-07-2021	13-07-2025
Y.E.A.M. de Haan	15-03-2017	15-03-2021	15-03-2025
J.C. Kennedy	01-09-2017	01-09-2021	01-09-2025
A.W. Pastoor	20-03-2019	20-03-2023	20-03-2027
K. Putters	01-09-2016	01-09-2020	01-09-2024

Mijn naam verloren.
My name lost.

Samenstelling onderliggende stichtingen

De collectie van Museum Catharijneconvent ken een lange geschiedenis. Dit is te zien in de inventarisnummers die zijn gehecht aan de kunstwerken. Zij verwijzen naar de diverse stichtingen die eigenaar zijn van delen van de rijkscollectie: Stichting Aartsbisschoppelijk Museum (ABM); Stichting Bisschoppelijk Museum Haarlem (BMH); Stichting Oud-Katholiek Museum (OKM) en de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst (SPKK).

Bestuur Stichting Aartsbisschoppelijk Museum

Mr. J.L.W.M. Zuidwijk (voorzitter)
Dr. C. Caspers (secretaris/penningmeester)
Prof. dr. S.C. van Bijsterveld
Prof. dr. A.M. Koldewey
Mgr. A.J.J. Woolderink
Mgr. drs. H.W. Woorts

Bestuur Stichting Oud-Katholiek Museum

Dhr. E.M.P.P. Verhey (voorzitter)
Mw. E.M. Jansen (secretaris)
Dhr. N. Lenten (penningmeester)
Drs. S.J. Eman
Dhr. A.S. Cramer

Bestuur Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst

Ir. G.J. van der Harst (voorzitter)
Drs. C.C. Verheus-Nieuwstraten (secretaris)
Dr. M.L. van Wijngaarden
Mw. P. Beelaerts van Blokland-Kraijenhoff
Drs. J. Röselaers (tot september 2022)

Bestuur Stichting het Catharijneconvent

Vanuit de Stichting Aartsbisschoppelijk Museum
Prof. dr. A.M. Koldewey (voorzitter t/m 23-03-2022)
Prof. dr. S. van Bijsterveld (voorzitter per 23-03-2022)
Mr. J.L.W.M. Zuidwijk

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Haarlem
T.J. van der Steen MBA
Drs. E.H.A. Fennis

Vanuit Bisdom Rotterdam
Mr. J.C.G.M. Bakker

Vanuit de Stichting Oud-Katholiek Museum
Drs. S.J. Eman
Dhr. E.M.P.P. Verhey (penningmeester)

Vanuit de Stichting Protestantse Kerkelijke Kunst
Drs. G.J. van der Harst (secretaris)
Drs. C.C. Verheus-Nieuwstraten
Dr. M.L. van Wijngaarden (waarnemend)

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Den Bosch
Drs. F. Ouwens

Vanuit het Bisschoppelijk Museum Roermond
Ir. R.L.M.A. Brouwers

Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent

De Stichting Kerkelijke Afgevaardigden Museum Catharijneconvent is eigenaar van de database van religieus erfgoed *in situ*, die wordt beheerd door de erfgoed specialisten van Museum Catharijneconvent. Het bestuur houdt toezicht op het gebruik van de database en is gesprekspartner van het museum over de werkzaamheden van de afdeling Erfgoed in kerken en kloosters.

Mr. J. L. W. M. Zuidwijk (voorzitter)
Drs. C. T. Boerke (secretaris)
Dhr. mr. J. Broekhuizen (penningmeester)
K.B.J. Crajé EMFC RC
Mr. A. Kruyt
Mgr. dr. D. J. Schoon
Drs. H. W. Stenvers

Colofon

Copyright Museum Catharijneconvent

Redactie en productie

Maartje de Jong
Sebastiaan van der Lans
Aukje Lettinga

Vormgeving

Audrey Hartman

Drukwerk

Donmail Culturele Publicaties b.v. Oosterhout

Fotografie

Cindy Bakker
Mike Bink
Boudewijn Bollman
Chris Booms
Tom Janssen
Maarten Laupman
Femke Lockefeer
Gunnar Meier
Menno Ridderhof
Thijs Wolzak

Museum Catharijneconvent

Bezoekadres:
Lange Nieuwstraat 38
1012 PH Utrecht

Postadres:
Postbus 8518
3503 RM Utrecht

Telefoon + (0)30 23 13 835
Email: info@catharijneconvent.nl
www.catharijneconvent.nl

KvK 41187306
BTW nummer: NL 8035.77.242.B.01
BIC: RABONL2U
Fiscaal nummer: NL803577242